

Atatürk Mecliste konuşurken (yukarıda) ve bu konuşmalarından alınan standardla ilgili sözleri (aşağıda).

TİCARETTE
EN ÖNDE GÖRDÜĞÜMÜZ
ESAS
MUAYYEN TİPLER
ÜZERİNDE İŞLEME
VE
RASYONEL ÇALIŞMADIR

R. Atatürk

LXI.1937

TSE ve STANDARD, Aziz ATATÜRK'ün
huzurunda saygı ile eğilir

STANDARD

EKONOMİK VE TEKNİK DERGİ

YIL : 7

SAYI : 83

KASIM 1968

İÇİNDEKİLER

Sayfa

Atatürk'ün izinde	3
TSE'den haberler	5-9
TSE Salonlarında	10-11
Gizli kalması gereken standartlar	13
Uçucu kıl ve uçucu külliü çimento standartları ...	14-15
İki dingilli tarım arabaları (treylerler) Standardı ...	16-17
Standard Dünyasından haberler	18-19
Milli Kavaklılık Kongresinin öğretikleri	21-23
Standardlaştırma ve kullanışlı ambalajlar	25

Summary Of Contents 29-32

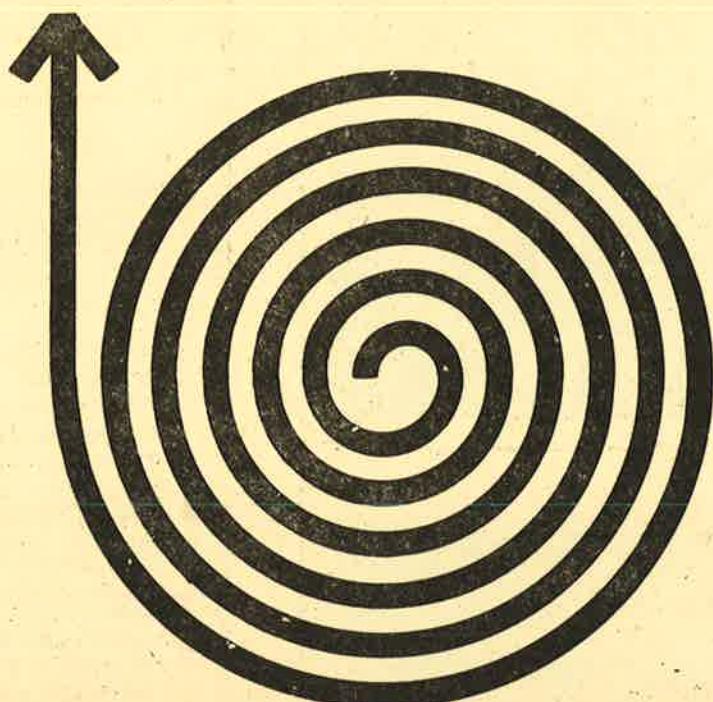

NECATİBEY CADDESİ
ANKARA

30 Kasım 1968 tarihinde basılmıştır.

Devamlı olarak

Gelişen imalât Gelişen kalite Gelişen servis

Kendi sahasında Türkiyenin en güçlü ve modern teşkilatını kurarak 11 yıldanberi çeşitli elektrikli ev aletleri imal eden ARÇELİK, kalitesini geliştirmiş, fiyatlarını indirmiş ve böylece kaliteli mamullerinin uygun fiyatlarla satın alınabilme imkânını halkımıza sağlamıştır.

Diğer taraftan memleket çapındaki ARÇELİK Servisi, Arçelik sahiplerinin her türlü bakım ve parça ihtiyacını anında karşılıyorarak Arçelik mamullerinden azamî randıman almanızı sağlamaktadır. Eskiden vitrinlerde seyredilen mamuller şimdi Arçelik sayesinde en mütevazı Türk yuvasında dahi sevinçle kullanılıyor...

Türk halkın mutluluğunu sağlıyor.

ARÇELİK

Hergün dünden ilerde

ATATÜRK'ÜN İZİNDE

Faruk A. SÜNTER

Kasım ayı içinde, Atatürk'ü XXX. ölüm yıldönümünde milletçe anmış bulunuyoruz. İnsanlığın Yirminci Yüzyılda yetiştirdiği bu eşsiz önderin aydınlatığı yolda ilerleyen, mutlu bir toplumun fertleri olarak her alanda güvenle yarınımıza bakıyoruz.

Türkiye'de standardizasyon işlerinin de yeniden düzenlenmesi, Atatürk'ün zamanında ve onun direktifleriyle başlamıştır.

Bilindiği üzere, Fatihin oğlu Bayazid II zamanında, Osmanlı Devleti tarım ve endüstriye de çağdaş bulunan memleketlerin en ileri teknigine erişmiştir. Beş yüz yıldan önce Türkler standard kuralları koymuşlar ve uygulamışlardır (1).

Sonradan Osmanlı İmparatorluğu çökerken bu çalışmalar da yıkıntılar altında kalmış, yok olmuştur.

İstiklâl savaşından sonra Cumhuriyet Türkiye'sini kuran büyük Atatürk, reformlarına başlarken, standardizasyon konusuna da gerekli önemi vermiş, 1925 yılında başlayan çalışmaları, 1930 yılında 1705 sayılı «Ticarette Taşşışın Men'i ve İhracatın Murakabesi» adlı Kanunun kabulü ile sona ermiştir.

1930 yılında 1705 sayılı Kanun kabul edilince, hemen standard tüzükleri hazırlanmış ve Ekonomi Bakanlığının sorumluluğunda uygulanmaya başlanmıştır. Bu konuda ilk standardlar ihracattaki önemi bakımından tarımda: fındık, yumurta ve çekirdeksiz üzüm; endüstriyede ise: kaput bezi, ipekli kumaşlar, sabun ve çimentodur.

Atatürk'in sürekli olarak önemle izlediği bu konuda 1936 yılında ileri bir adım daha atılarak 1705 sayılı Kanuna ek olarak 3018 sayılı Kanun kabul edilmiştir.

Bu kanunla Ekonomi Bakanlığı örgütleri arasında bağımsız bir standardizasyon Müdürlüğü katılmış ve memleketin ilgili yerlerinde standard uygulama kontrolörlükleri kurulmuştur.

İkinci Dünya Savaşına kadar sürekli bir ilerleme hızı ile gelişen bu işler, Savaş yılların-

da yavaşlamış ve savaştan sonra Atatürk'ün içinde, batıya dönük olarak bu konuda yetişen kadro - Dünya'daki gelişmeleri de gözönünde tutarak çağdaş ileri memleketlerin çalışmalarını incelemiş ve Atatürk'ün bu sayımızın ilk yaprağını süsleyen direktiflerini tam olarak yine getirmek üzere 1954 yılında «Türk Standardları Enstitüsü» nü kurmayı başarmıştır.

Türk Standardları Enstitüsü, kuruluşunun ertesi yılı, 1955'de Milletlerarası Standardizasyon Teşkilatı (ISO) na, ve arkasından Milletlerarası Elektroteknik Komisyonu (IEC) na üye kabul edilmiş, millî alandaki çalışmaları yanında milletlerarası alanda da görev almıştır.

En genç üye olarak 1963 yılında ISO konseyine üye seçilen TSE, 1937 yılında da Başkanının milletlerarası örgütün Başkanlığına getirilmesi ile, dış alemden de erişebileceği en yüksek dereceyi elde etmiş olmanın sevinci ve Atatürk'ü içinde bulunmanın iftihamı içindedir.

Dış temaların bu olumlu sonuçları, bütün dünya standardlarının gözlerini Türkiye'ye çevirmiştir: Son üç yıl içinde TSE binalarında ve onun davetlisinden yapılan milletlerarası toplantılar gittikçe çoğalmaktadır.

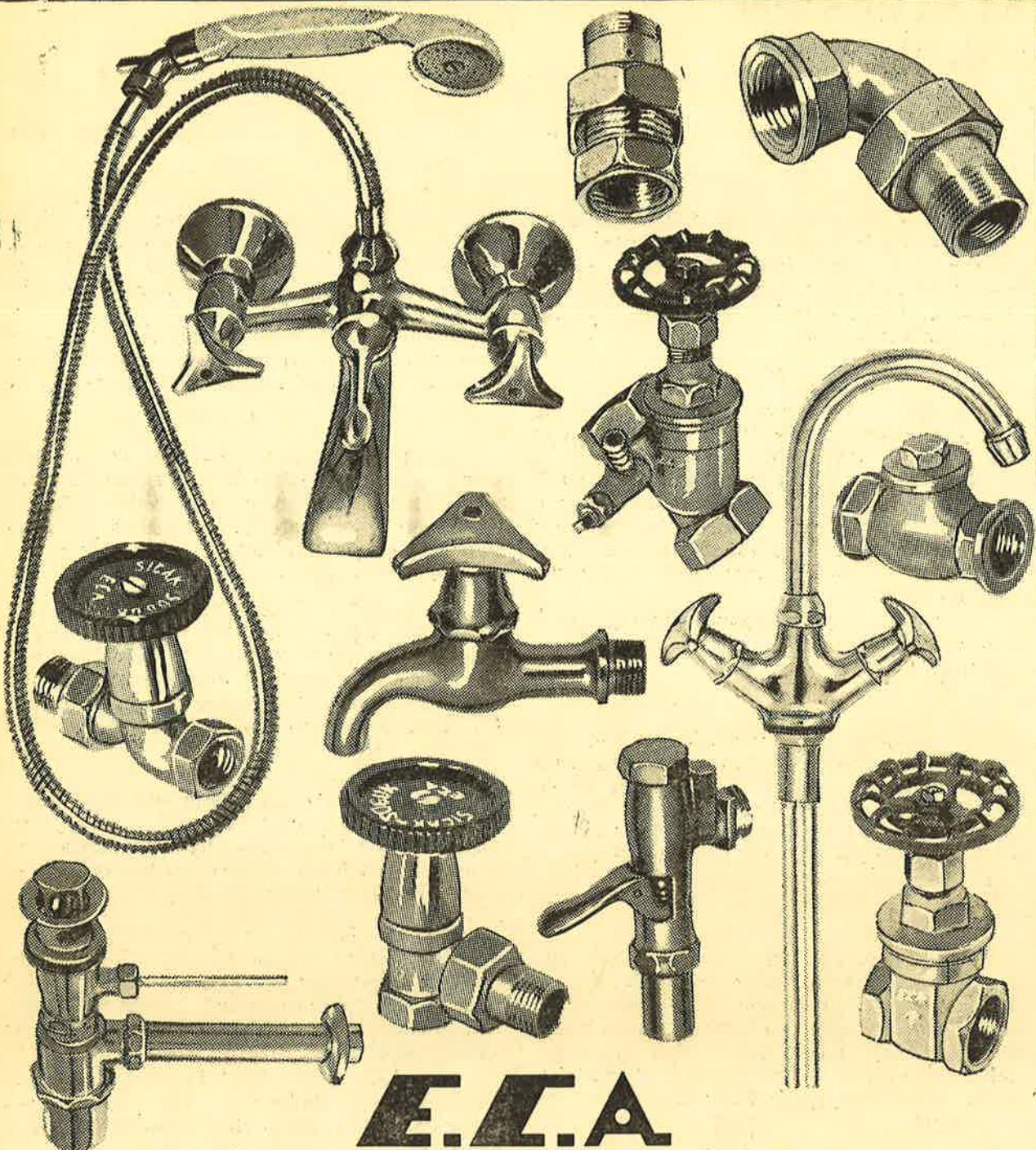
ISO'nun, IEC'nin ve Avrupa Ekonomik Komisyonu (ECE) nun çeşitli teknik toplantıları: on memleketimizde yapılması, o alandaki Türk mühendis ve teknisyenlerinin Dünya ile ilişkilerini artırmak ve gelenlere de Türkiye'yi ve Enstitüyü tanıtmak fırsatını vermektedir.

Ne mutlu bir rastlantıdır ki, bu satırları okuduğunuz şu günlerde - 2 ilâ 7 Aralık 1968 arasında - TSE yine böyle bir toplantıya sahne olacaktır.

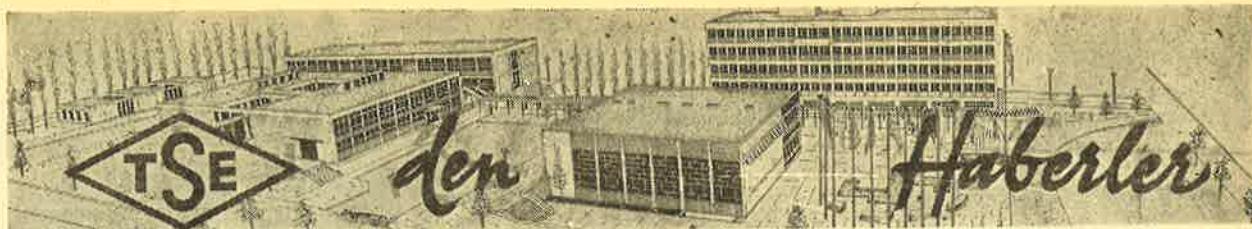
IEC'nin 54 sayılı «Ev Tipi Buzdolapları» ve 54 A sayılı «Klima Cihazları» Teknik Komiteleri Ankara'da TSE'de çalışacaklardır. 12 yabancı memleketi temsil eden 30 delegeye memleketimizden katılacak 25 Türk delegeden kurulu Teknik Komiteler, bu işlere, dünya çapında verilmesi gereken yenilikleri tartışacaklardır.

TSE, yurd içinde ve milletlerarası alanda Atatürk'ün çizdiği yolda ilerledidine inanıyor ve bu yolda daha mutlu yarınları hakkile bekliyor.

(1) Bk. Kanunname-i İhtisabî Bursa, TSE Yayınları.

E.C.A
Kalorifer ve sıhhî tesisat
malzemesi olarak
bütün ihtiyaçlarınızı karşılayan
yegâne markadır!

Faruk A. Sünter Amerika'ya Gidiyor

Amerika Birleşik Devletlerinde Standardizasyon uygulamalarının 50. Yıldönümü törenlerinde hazır bulunmak üzere, Milletlerarası Standardizasyon Teşkilatı ve Türk Standardları Enstitüsü Başkanı Faruk A. Sünter, 4 Aralık günü Washington'a hareket edecekтир.

Geçen sayımızda da bildirdigimiz gibi, B. Amerika Standardları Enstitüsü, 9-12 Aralık 1968 tarihlerinde düzenlediği geniş programlı kutlama törenine Sunter'i şeref misafiri olarak davet etmiştir.

Yanda, USASI'nın yayınladığı haftalık «Reporter» da 50. yıl dönümü ile ilgili haberleri görüyorsunuz.

TSE Elektrik Laboratuvarı Deney Ücretleri Tesbit Edildi

Türk Standardları Enstitüsü Elektrik Laboratuvarında, Elektrikle ilgili Türk Standardlarında öngörülen çeşitli maaş ve deneyler için alınacak ücretler tesbit edilmiş ve hazırlanan tarife yürürlüğe konmuştur.

Universiteler ve ücret karşılığında laboratuvar imkanlarını ilgililerin faydasına açan araştırma kurumlarındaki uygulamalar da göz önünde bulundurularak bir stureden beri hazırlanan bu tarife TSE Yönetim Kurulu'nun 7 Kasım 1968 tarihli toplantısında onaylanmıştır.

Elektrik ve elektronik konusunda 24 adet standardın çeşitli deneylerini kapsayan tarifenin ana hatlarını 9 uncu sayfamızda bulucaksınız.

USA reporter

national standards through voluntary action

Published by United States of America Standards Institute, Inc., 10 East 40th Street, New York, N.Y. 10016, USA

IBM Executive to Address 50th Anniversary Dinner

Gilbert E. Jones

Faruk A. Sünter

Pierre Alleret

Gilbert E. Jones, senior vice-president, International Business Machines Corporation, will speak on "The Impact of Standards on World Trade" at the Anniversary Dinner on Wednesday, December 11, 1968, during the USA Standards Institute's 50th Anniversary Meeting.

From 1963 to 1967 Mr. Jones was president of the IBM World Trade Corporation, which conducts the parent company's business in 105 countries. At the same time he was a vice-president and group executive of IBM. Earlier he served the World Trade Corporation as executive vice-president and member of the Executive Committee. He is now a director of the World Trade Corporation and a member of the IBM Management Committee.

The USA Standards Institute's Anniversary Dinner will honor Faruk A. Sünter, president of the International Organization for Standardization and Pierre Alleret, president of the International Electrotechnical Commission. Both men are expected to come to the United States to attend USASI's 50th Anniversary Meeting—Mr. Sünter from Turkey, where he is president of the Turkish Standards Institution, and Mr. Alleret from France. In addition to being president of IEC, Mr. Alleret is assistant general Manager of Electricité de France.

The Anniversary Dinner is one of the special events scheduled by the Standards Institute for its four-day anniversary meeting at the Sheraton Park Hotel in Washington, D.C. Other special events include an all-day tour of the National Bureau of Standards at Gaithersburg, Maryland, and a President's Reception and Awards Luncheon honoring the founders and recognizing outstanding contributions to voluntary standardization. Eight meeting and luncheon sessions will consider such subjects as the metric crisis; meeting consumer needs; expansion of world trade through international standards; the Occupational Safety and Health Act; and federal regulation through voluntary standards.

USASI Presents Four-Part Program to Miss Furness' Office

The USA Standards Institute has presented to the office of Miss Betty Furness a four-part program for securing consumer impact for standardization programs. Miss Furness is President Johnson's Special Assistant for Consumer Affairs. Her office is represented on the Institute's Consumer Council.

The four-point program was submitted to Miss Furness in response to her offer of the services of her office to establish contact with interested

S.S.C.B. Standardlar Komitesinin TSE'ye Hediyesi

S.S.C.B. Standardlar, Ölçüler ve Ölçü Åletleri Komitesi, İngilizceme tercüme ettirmiş olduğu Sovyet milli standartlarını ihtiya eden bir koleksiyonu, Türk Standardları Enstitüsü'ne hediye etmiştir.

14 Kasım 1968 günü TSE'yi ziyaret eden S.S.C.B. Ankara Büyükelçiliği Sanayi Müşaviri A. Kabanov, TSE Yönetim Kurulu Başkanı Faruk A. Sünter'le görüşmüştür ve hediye edilen standartları Enstitüye teslim etmiştir.

Yandaki fotoğrafta, TSE Başkanı A. Kabanov, tercümanı ve TSE ilgilileri ile bir arada görülmüyor.

TSE Teknik Kurulu, Kasım ayında 11 Türk Standardı kabul etti

Teknik Kurul, Kasım ayı içinde 4 toplantı yapmış ve 11 Türk Standardını kabul etmiştir. Diğer taraftan, 1 standardın değişikliği tabi tutulan şekilde de kabul edilmiştir.

A — 6.11.1968 günü yapılan ilk toplantının gündeminde 12 standard bulunuyordu. Yapılan görüşmeler sonunda, aşağıda gösterilen üç standard kabul edilmiştir:

1 — Asma tarım araçlarının tekerlekli tarım traktörlerine bağlanması için üç nokta askı düzenevi:

«Asma tarım araçlarının traktöre bağlayabilmek için uclarından tarım aracına ve traktöre bağlanan, biri üstte diğer ikisi alta olan üç tane bağlantı kolu ile diğer yardımcı parçaların meydana getirdiği bir düzenevi» olarak tanımlanan üç nokta askı düzenevi, tarım araçlarının traktörlerle bağlanması sırasında kullanılan öbür askı düzenelarından ayırdır ve onlar standardın kapsamı dışındadır. Standarda göre, asma tarım aracı ise, «Tarım traktörlerine bir askı düzenevi ile bağlanan ve traktör tarafından taşınan ve taşıınarak çalıştırılan bir ekipmandır.»

2 — Örme iç çamaşırıları:

Tekstil Hazırlık Grubunca hazırlanan bu standarda göre, örme iç çamaşırıları, «pamuk, yün ve diğer doğal veya sentetik liflerden veya bu liflerin çeşitli oranlarında karışımından yapılmış ipliklerle değişik yapıldakları örme makinalarında örtülülmüş kadın, erkek ve çocuk iç giysileridir.»

3 — Oto dış lastikleri:

Standarda göre, oto dış lastiği, «doğal veya sentetik kauçüğün veya bunların karışımının gerekli diğer maddelerle birlikte şekillendirilerek vulkanize edilmesiyle meydana getirilen, tekerlek jantı üzerine takılan ve basınçlı hava ile sışırılabilecek bir mamullür.» Standard, jant üzerine takılan, bir iç lastik yardımıyla veya iç lastiksiz olarak hava ile sışırılan, genellikle tıpkı ve yatkın otomobillerinde, yapı ve taram makinalarında, motosiklet, skuter ve römorklarda kullanılan oto dış lastiklerini kapsamaktadır.

Bu standard, ilk defa TSE tarafından yapılmıştır.

B — Teknik Kurulun ikinci Toplantısı 13.11.1968 tarihinde yapıldı.

Gündemde bir değişiklik tasarısı ile 14 yeni tasarı bulunuymuştu. TS. 621 Kablo (genel Esaslar) standardının 2 nci maddesine bir dip not eklenmesi hakkındaki önerisi aynen ve aşağıdaki gibi kabul edilmiştir: «TSE markasının kullanılması gereken hallerde, özel Türk Standardı bulunmayan kabloların deney metodları, bu kabloya ait özel Türk Standardı yürürlüğe girinceye kadar, ilgili anlaşma çerçevesi içinde tesbit edilir.»

Bundan sonra yapılan müzakereler sonunda aşağıdaki standardlar kabul edilmiştir:

4 — Oto ve Yol makinaları için patinaj zincirleri:

Makina Hazırlık Grubunun hazırladığı standarda göre, patinaj zincirleri, «oto ve yol makinaları tekerleklerinin dış lastik tabanlarına takılan, karlı, buzlu, çamurlu, çakılı veya gevşek yapılmış yol ve arazi yüzeyini kavrayarak aracın hareketini kolaylaştıran, yana kaymasını önleyen, trafik emniyeti bakımından fren mesafesini kısaltan, birbirine bağlı kalibre edilmiş parçalarдан meydana gelmiş, belirli sayıdaki çevre zincirleri ve yerine göre takviyeli olan atkı zincirleri ile kilit düzenevi ve gergi elemanları bulunan bir mamullür.» Tandem zincirler ile kauçuktan yapılmış zincirler standard kapsamı dışındadır.

5 — Kasaplık Büyükbaba ve Küçükbaşa hayvan etleri:

Ziraat Hazırlık Grubunun hazırladığı bu standard, koyun, kuzu, keçi, oglak, öküz, dana, inek, boğa etlerini kapsamaktadır. Buna göre manda, domuz, tıftık, deve, at ve başka hayvan etleri standard dışında kalmaktadır. Bu standard kapsamına giren etler, insan besini olmak üzere kesilip yüzüldükten ve normal şartlarda en az altı saat bekletildikten veya soğuk hava deposunda en az 24 saat dinlendirildikten sonra piyasaya arzedilen etler için geçerlidir.

6 — Yarı İletken Elemanları için Sembol Harfler:

IEC rekomandasyonlarında kullanılan sembol harfleri bir bütün halinde toplanan bu standard Elektronik Hazırlık Grubunca hazırlanmış ve büyük bir boşluğu doldurmuştur.

7 — Kömür Kültünde Fosfor Tayini:

ISO/R-622 sayılı belgeden aynen alınan bu standard, «taşkömürü, türbülentit kömürleri kütünde fosfor tayini için kullanılan gravimetrik, volümetrik ve fotometrik metodlara dairdir.»

C — Teknik Kurul'un üçüncü toplantısı 20.11.1968 tarihinde yapıldı. Müzakereler sonunda aşağıdaki tasarılar Türk Standardı olarak kabul edildi.

8 — Kerestelik kara kavak (populus nigra) tomuruğu:

Kara kavak türlerinin bütün tiplerinin (varyete ve klonlarının) kereste imalinde kullanılacak tomruklarını kapsayan bu standarda göre, kerestelik kara kavak tomuruğu, «doğal olarak yuvarlak ve belirli boyutta kavak odunu». Bu tomruklar üç kalite sınıfına ayrılmıştır.

9 — Prese kapı kanatları:

Standard, genellikle okul hastane, büro, sınai yapılar ve konut gibi binalarda kullanılan bazı kapı kanatı tiplerini kapsamaktadır. Köracı, çırıltıme, blok, tutkalsız çita veya dar parçalar usullerinden herhangi biri ile hazırlanan kalın kontra tablalarдан yapılmıştır.

(Devamı 27. sayfada)

Ferid Saner TSE Mühendislik Hizmetleri Hazırlık Grubu Başkan Vekili oldu

Millî Eğitim Bakanlığı Baş Müşterek görevinde bulunduğu için bir süreden beri standardizasyon çalışmalarına uzak kalan Ferid Saner, TSE Mühendislik Hizmetleri Hazırlık Grubu Başkan Vekilliğini kabul etmek suretiyle yeniden TSE'nin standard hazırlayan teknik kadrosuna katılmıştır.

Standardizasyona sahnen geniş bir ilgi duyan Sayın Saner, Türk Standardları Enstitüsü'nün faaliyetlerine kendi ihtisas alanlarında çok eskiden beri yararlı katkılarında bulunmuştur. Özellikle, bugünkü teknik öğretim yapan okullarımızda geniş ölçüde uygulanan «Teknik Resim» standardının hazırlanmasında, Ferid Saner'in büyük emeği geçmiştir.

Türk Standardları Enstitüsü tarafından memnuniyetle karşılanan bu görevinde de Sayın Saner'e başarılar dileriz.

TSE Laboratuvar Müdürü A. Dağcioğlu Milletlerarası bir Seminere katıldı

Batı Almanya Hükümeti, «Alman Gelişmekte Olan Ülkelere Yardım Vakfı» ile işbirliği halinde, «Endüstriyesmenin bir Faktöri Olarak Standardizasyon» konulu bir milletlerarası seminer düzenlemiştir.

Dışişleri Bakanlığımız kanalı ile yapılan davet üzerine bu seminere katılan TSE Laboratuvar Müdürü Kimya Yüksek Mühendisi Argun Dağcioğlu 5 Kasım günü Almanya'ya hareket etmiştir.

6 - 29 Kasım 1968 tarihleri arasında, Berlin yakınlarındaki «Villa Bossig» de devam eden seminer çalışmaları hakkında okurlarımızı gelecek sayımızda aydınlatacağız.

T.C. Resmî Gazete 'den Standard Haberleri

Kasım 1968 ayında, mecburi kılanın 4 standard Resmi Gazetede yayınlanmıştır.

I — TS. 352 Av Saçmaları Standardı :

TSE tarafından hazırlanıp Türk Standardı olarak kabul edilmiş bulunan TS. 352 Av Saçmaları Standardı, Sanayi Bakanlığıncı yürütülmek ve bir sene sonra (22.11.1969 tarihinde) uygulanmak üzere mecburi kılınmıştır. Standardı mecburi kılan 27.4.1968 tarih ve 6/9929 sayılı kararname 22.11.1968 tarih ve 13058 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmıştır. Standard, yalnız yivsiz av tüfeklerinde kullanılan kursundan yapılmış tane saçmaları, şevrotin saçmaları, domuz kurşunları ile keçeli domuz kurşunlarını kapsamaktadır.

2 — TS. 518 Alkil sülfat ve alkil aril sülfonat tipi sentetik deterjanlar Standardı :

TSE'nin hazırladığı bu standardı mecburi kılan 19.7.1968 tarih ve 6/10422 sayılı Kararname de 23.11.1968 tarih ve 13059 sayılı Resmi Gazetede, altı ay sonra (23.5.1969 dan itibaren) uygulanmak üzere yayınlanmıştır. Sanayi Bakanlığıncı uygulanacak standard yalnız alkil sülfat ve alkil aril sülfonat tipindeki yüzey aktif maddelerle hazırlanan toz, granül halinde veya diğer katı deterjanlarla yumuşak kıvamlı ve sıvı halde sentetik deterjanları kapsamakta, diğer tip yüzey aktif maddelerle yapılanları kapsamamaktadır.

3 — TS. 624 Polivinül klorür (PVC) yer dösemeleri standarı :

Yer dösemesi olarak kullanılan kare ve dikdörtgen biçiminde veya levha halinde sert veya esnek, düz veya karışık renklerde olabilen PVC yer dösemelerini kapsayan bu standardı mecburi kılan 6.8.1968 tarih ve 6/10478 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı da 25.11.1968 tarih ve 13060 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır. Kararnameye göre, standart, altı ay sonra (25.5.1969 tarihinden itibaren) uygulanacaktır. Asbestli (az esnek), esnek olarak iki sınıfa ayrılan yer dösemeleri son yıllarda geniş bir uygulama alanı bulmuştur.

4 — TS 606 Dikiş, Nakış ve Dantel İplikleri Standardı :

TSE Teknik Kurulunca 1968 yılında kabul olunan TS. 606 Dikiş nakış ve dantel iplikleri standartını mecburi kılan 17.10.1968 tarih ve 6/10824 sayılı Kararname 27.11.1968 tarih ve 13062 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmıştır. Kararnameye göre, standart, yayım tarihinden altı ay sonra yürürlüğe girecektir. Standard, «tümü pa-

muk elyafından olmak üzere karde ve ya penye esasına göre yapılmış ve piyasaya çeşitli şekillerde sunulan dikiş, nakış ve dantel ipliklerini» kapsamaktadır, «ipek, yün, keten, kendir ve benzerleri gibi pamuktan başka tabii elyaftan» veya bunların pamukla karışımından ve sentetik elyaftan yapılan iplikleri kapsamamaktadır. İpliklerin yapısı, tutumu, beyazlık derecesi, renk numunesi de standartın kapsamı dışındadır ve başka bir standartın kapsamı içindedir.

★
Resmi Gazetenin 15.11.1968 tarih ve

13052 sayılı nüshasında, İmar ve İskân Bakanlığının bir bildirisine bağlı olarak Halk Konutları Standardı yayınlanmıştır. 24.3.1964 tarih ve 11644 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan standardin yerini alan bu standart 24.3.1964 tarihinden itibaren geçerli sayılmıştır. Standardda göre, faydalı alanı en çok 69,30 metre kare olan halk konutlarına «Asgari nitelikte halk konutu» ve faydalı alanı en çok 100,00 metre kare olanlarında da «orta nitelikte halk konutu» denilmektedir. Standardda konutların bütün yönleri ve nitelikleri gösterilmiştir.

**LEZZETLİ YEMEK
AUER
FİRİNİNDE
PiSER.**

253 ₺ Sevinç

353 ₺ Saade

Sevgi 355

AUER
İMALAT A.Ş.
23 - İمام Sok. Beyoğlu

Distribütör -
Sağkol Müessesesi
Sabuncular Cad. Fındıklar sok.
Gencay han - Telef: 22 04 08

Bütün gaz ile çalışan ve KENDİ Markaları
altında satışı temin eden FİRMALAR
Aygaz • İpragaz • Likigaz • Milangaz
Mobilgaz • Mutfakgaz • Shellgaz • Çamgaz
Alevgaz • Bızımgaz • Ocakgaz • Pegagaz

TSE Elektrik Laboratuvarı Deney Ücretleri

«TSE Yönetim Kurulu'nun 7 Kasım 1968 günü kabul ederek yürürlüğe koyduğu tarifenin ana hatlarını (1) aşağıda okurlarımızın bilgilerine sunuyoruz.»

1 — TS 12 «KURŞUN AKÜMÜLATÖRLER» Standardında belirtilen deneylerin toplam ücreti	3.000,— TL.	14 — TSE 76 «NOMİNAL GERİLİMİ 1000 V'A KADAR PORSELEN İZOLATÖRLER» Standardındaki deneylerin toplam ücreti (ilk izolatör için) 1.335,— TL. (Fazla her izolatör için) 625,— TL.	
2 — TS 13 «KURU PIL ve BATARYALARI» Standardında belirtilen deneylerin toplam ücreti (ilk pil için)	1.515,— TL.	15 — TS 84 «ELEKTRİKLİ EKMEK KIZARTICILARI» Standardındaki ihzarat ve imalata ait muayene ve deneylerle tip deneylerin toplam ücreti 800,— TL.	
3 — TS 38 «YALITILMIŞ İLETKENLERİN YAPISI» Standardı :		16 — TS 86 «ENDÜSTRİDE KULLANILAN ERİYEN TELLİ SİGORTALAR» Standardındaki deneylerin toplam ücreti 3.400,— TL.	
a) Elektriksel deneyler	600,— TL.	17 — TS 181 «ELEKTRİK EL HAVVASI» Standardındaki ihzarat ve imalata ait deneylerin toplam ücreti 900,— TL.	
b) Boyutlar ve mekanik deneyler (et kalınlıkları)	400,— TL.	18 — TS 212 «TERMOPLASTİK VE LÄSTİK YALITKANLI Y-KABLOLARI» Standardı :	
c) Termik deneyler (yalıtkan kılıfları)	950,— TL.	a) Elektriksel deneyler 1.150,— TL.	
d) Termik deneyler (diğer kılıflar)	825,— TL.	b) Boyutlar et kalınlıkları deneyi 100,— TL.	
	TOPLAM 2.775,— TL.	c) Mekaniksel deneyler 200,— TL.	
4 — TS 44 «ELEKTRİK EL LÂMBALARI» Standardında belirtilen deneylerin toplam ücreti	560,— TL.	d) Termik deneyler (Yalıtkan kılıf için) 425,— TL.	
5 — TS 45 «ROZAS» Standardında belirtilen deneylerin toplam ücreti	160,— TL.	e) Termik deneyler (Yalıtkan koruyucu kılıf için) 300,— TL.	
6 — TS 49 «YALITKAN ŞERİT» Standardında belirtilen deneylerin toplam ücreti	525,— TL.		TOPLAM 2.175,— TL.
7 — TS 50 «MESKEN ve BENZERİ YERLERDEKİ ELEKTRİK TESİSLERİNE AİT ERİYEN TELLİ BUŞONLU SİGORTALAR» Standardında belirtilen deneylerin toplam ücreti	610,— TL.	19 — TS 267 «GÜC TRANFORMATÖRLERİ» Standardındaki ihzarat ve imalata ait deneyler toplam ücreti 925,— TL.	
8 — TS 57 «TELGRAF ve TELEFON HATLARI İÇİN PORSELEN İZOLATÖRLER» Standardında belirtilen deneylerin toplam ücreti	320,— TL.	20 — TS 277 «EMNİYET TRANSFORMATÖRLERİ» Standardındaki ihzarat ve imalata ait deneylerin toplam ücreti 2.150,— TL.	
9 — TS 58 «FLORESAN LÂMBA BALASTLARI» Standardında belirtilen elektriksel deneylerin toplam ücreti	1.275,— TL.	21 — TS 290 «EV TİPİ ELEKTRİKLİ ÇAMAŞIR MAKİNALARI» Standardındaki muayene ve deneylerin toplam ücreti 1.100,— TL.	
10 — TS 70 «YANSITAÇLI TAŞINABİLİR ELEKTRİK SOBALARI» Standardında, ihzarat ve imalatta muayene ve deneylerle tip de neylerin toplam ücreti	445,— TL.	22 — TS 349 «EV TİPİ TAŞINABİLİR ELEKTRİKLİ KIZARTICILAR» Standardındaki imalat ve tip deneylerinin toplam ücreti 850,— TL.	
11 — TS 71 «ELEKTRİK EL ÜTÜLERİ» Standardındaki ihzarat ve imalata ait muayene ve deneyler, tip deneyler ile buharlı ütülerde basınç deneyinin toplam ücreti	1.185,— TL.	23 — TS 374 «TAŞINABİLİR ELEKTRİKLİ SAC KURUTUCUSU» Standardındaki imalat ve tip deneylerinin toplam ücreti 800,— TL.	
12 — TS 74 «ELEKTRİK SÜPÜRGELERİ» Standardındaki ihzarat ve imalata ait muayene ve deneylerle tip deneylerin toplam ücreti	800,— TL.	24 — TS 420 «ELEKTRİK TERMOSTATLARI» Standardındaki ihzarat ve imalata ait muayene ve deneylerle tip deneylerin toplam ücretleri 1.050,— TL.	
13 — TS 75 «EV TİPİ ELEKTRİK OCAKLARI» Standardındaki ihzarat ve imalata ait muayene ve deneylerle sair deneylerin toplam ücreti	1.625,— TL.	25 — TS 422 «EV TİPİ ELEKTRİKLİ GAZ TUŞTURUCU» Standardındaki ihzarat ve imalata ait muayene ve deneylerle tip deneylerin toplam ücretleri 500,— TL.	

(1) Burada tarifenin ayrıntılarına yer verilmemistir. Deney ücretleri her standarddaki belirli deneyler için tek tek tesbit edilmiş bulunmaktadır. İlgililer daha fazla bilgi için Ankara, Necatibey Caddesindeki TSE Merkezine başvurabilirler.

TÜRKİYE MÜHENDİSLER VE MİMARLAR İ. TEKNİK KONGRESİ ÜYELERİ TSE'YI ZİYARET ETTİ

Milli kalkınmamızda önemli işler hizmeti yüklenmiş bulunan Türk Standardları Enstitüsü'ni ve faaliyetlerini imkânlarımızı ve ihtiyaçlarımızı inceleyerek faaliyetlerimizi geliştirmede uyulacak ilkeler ve alınacak tedbirler üzerinde tavsiyelerde bulunmak amacıyla 24-30 Kasım 1968 tarihleri arasında Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü Konferans salonunda düzenlenen bulunan «Türkiye Mühendisler ve Mimarlar I. Teknik Kongresi» ne sunulan tebliğlerin doğuda adı geçen standardlaşma zorunluğu karşısında; kongreye katılan delegeler kanunla bu

değerlendirmek suretiyle imkânlarını ve ihtiyaçlarını öğrenmişlerdir.

Bunun tizerine 27.11.1968 günü 40'a yakın delege kongre başkanlığının yönetiminde Enstitüte gelerek Türk Standardlarını hazırlayan kadro ve faaliyetleriyle bugüne kadar yayınlanmış bulunan Türk Standardları ve Enstitütün kuruluşundan bu yana geçirdiği safhalar hakkında TSE Başkanı Faruk A. Sünter'in yaptığı konuşmayı dinleyerek bilgi almışlar, ayrıca Enstitü läbo-

ratuvarlarını da gezmek suretiyle imkânlarını ve ihtiyaçlarını öğrenmişlerdir.

Delegeler; Enstitün genel gidişinden ve faaliyetlerinden memnunluk duyduklarını belirtmişler, toplum kalkınmamızda büyük hizmetler beklenen TSE'ye laboratuvar ihtiyacının tamamlanması ve hizmete açılması için gerekli maddi, manevi yardımın tezelden gerçekleştirilmesine inançlarını ve kendi çaplarında buna yardımcı olacaklarını bildirerek ayrılmışlardır.

TSE Hazırlık Gruplarında

ELEKTRİK :

- ★ «Güç Kondansatörleri» standardı tasarısı, Teknik Komite içinde hazırlanmaktadır.
- ★ Hazırlık Gurubu tarafından son incelemeleri yapılan «Kablo ve Kablo Teçhizatı Darbe Geriliği Deneyleri» tasarısı, yakında Teknik Kurul'a sunulacaktır.
- ★ TS 38 «Yalıtlımlı İletkenlerin Yapısı» ve TS 212 Termoplastik ve Lاستik Yalıtkanlı Y.Kabloların standardlarında gerekli revizyonları yapmak üzere çalışmalar devam etmektedir.

İNŞAAT :

- ★ «Sert Keresteler» ve «Eviyeler» tasarıları yakında Teknik Kurul'a sunulacaktır.
- ★ «Demiryolları İçin Ahşap Traversler» tasarısı Teknik Kurul gündeminde dir.

KİMYA :

- ★ «Beyaz Pigmentler» ve «Amonyum Klorür» tasarıları yakında ilgili yerlere müitalâları alınmak üzere gönderilecektir.
- ★ «Yüksek Kalite Sulfürük Asit», «Teknik Sulfürük Asit», «Oleum (Dumanlı Sulfürük Asit)», «Akümülatör Asidi» ve «Klor» tasarıları, Teknik Kurul'a sunulmak üzere hazırlanmaktadır.

LABORATUVAR :

Tamamlanmış bulunan «Çelik ve Dökme Demirin Kimyasal Analiz Metodları Kükkört Tayini», «Kok Analiz Nümenesinde Rutubet Tayini», «Plastikler: Poliamidlerin Seyreltik Çözeltilerde Viskozite Sayısının Tayini» ve «Plastikler: Poliamidlerde Ekstrakte Edilebilen Maddelerin Yüzdesinin Tayini» tasarıları yakında Teknik Kurul'a sunulacaktır.

MAKİNA :

- ★ Makina Hazırlık Grubu, «Tırforolar», «Saplamlar» ve «Saft Civataları ve Vidalı Büjönler» tasarılarını, ilgili yerlerin mütalâalarına göndermek üzere incelemekte.
- ★ «Keserler», «Su Filtreleri» ve «Boylarlar» tasarıları, Teknik Kurul'a sunulmak üzere hazırlanmaktadır.

ZİRAAT :

Daha önce kabul edilerek yayınlanan TS 142 «Nohut» Standardı, Ziraat Hazırlık Grubu tarafından revizyona tabi tutulmuş ve hazırlanan yeni metin Teknik Kurul'a sunulmuştur.

MÜTALÂALARI ALINMAK ÜZERE İLGİLİ KURULSLARA GÖNDERİLEN STANDARD TASARILARI (*) İNSAAT :

- Yapı ve Mekân Elemanlarının Sınıflandırılması ve Boyutları ile ilgili bazı kavramlar,
- Yapı Endüstrisinde Modüler Koordinasyonu
- Beton Karışımı Hesap Esasları

KİMYA :

- Sulfürük Asit ve Oleum (Dumanlı Sulfürük Asit) Muaneye Metodları

MAKİNA :

- Metrik Vidalı Altı Köşe Başlı Civatalar
- Metrik Vidalı Havsa Başlı Civatalar
- Ucu Sısirlenmiş Borularla Bindirmeli Flanglar.

(*) Bu tasarılar hakkında görüş ve fikirlerini bildirmek isteyenler en kısa zamanda Ankara, Necatibey Caddesi 118 deki TSE Merkezine başvurmalıdır.

Salonlarında

Türkiye 2. Genel Enerji Kongresi Toplandı

C. Başkanı Sunay, Başbakan Demirel, Bakanlar ve diğer misafirler
Enerji Kongresinden ayrırlarken

Lord Kinross «Gerçekçi Atatürk» konulu konferansını TSE'de verdi

«Bir Milletin Doğuşu - ATATÜRK» adlı eserin yazarı tanınmış İngiliz Gazeteci ve Tarihçisi Lord Kinross, Atatürk'ün 30. ölüm yıldönümü münasebetiyle konferanslar vermek üzere Türkiye'ye davet edilmiştir.

İngiliz Kültür Heyeti ve BP Şirketinin ortaklaşa teşebbüsleri ile yurdumuzu gelen Lord Kinross, «Gerçekçi Atatürk» konulu konferanslarının ilkini 10 Kasım 1968 günü İstanbul'da verdikten sonra Ankara'ya geçmiş ve 11 Kasım 1968 günü Türk Standardları Enstitüsü Konferans Salonunda aynı konferans tekrarlamıştır.

Coc kalabalık ve seğkin bir davetli kitlesinin izlediği konferans ilgi çekici olmuştur. Fotoğrafta Lord Kinross'u TSE Konferans Salonunda konuşurken görüyorsunuz.

Türkiye 2. Genel Enerji Kongresi, 18 - 19 - 20 Kasım 1968 tarihlerinde, Türk Standardları Enstitüsü Konferans Salonunda yaptığı çalışmaları tamamlamıştır.

Kongrenin açış konuşmasını yapan Başbakan Süleyman Demirel, enerji konusunun Türkiye için arzettiği büyük öneme işaret etmiş, her ne kadar mali yetileri içindeki nisbeti düşük ise de, enerji olmadan imalatın mümkün olamayacağını belirtmiştir.

Elektrik enerjisinin, geçen yıl sonunda 1000 köyümüze götürülmüş olduğunu ve 1968 sonunda da daha 1000 köyümüzün elektriğe kavuşacağını ifade eden Başbakan, yurdun her tarafında uygulanabilecek bir tek elektrik enerjisi tarifesiin gereğine degenmiş ve kongreden bu konu üzerinde durmasını istemiştir.

Başbakandan sonra sırası ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Refet Sezgin ve Türkiye 2. Genel Enerji Kongresi İcra Konseyi Başkanı Kemal Noyan birer konuşma yapmışlardır.

İlk günü öğleden önce, İcra Konseyi tarafından hazırlanan «Türkiye Genel Enerji Raporu» takdim edilmiş, öğleden sonra da rapor hakkında konuşmalar yapılmıştır.

Kongrenin ikinci gününde, öğleden önce «Enerji Kaynaklarının ve Enerjinin Kullanılması», öğleden sonra ise «Enerji Sektöründe Finansman, Organizasyon ve İmalat Sanayii» konulu Genel Raporlar takdim edilmiş, bu konularda bir çok delegeler söz-alarak görüşlerini belirtmişlerdir.

Son günün programında ise öğleden sonra «Enerji Plânlaması Metod ve Kriterleri» hakkında açıklama ile öğleden sonra Türkiye 2. Genel Enerji Kongresi hakkında genel konuşmalar yer almıştır.

Kongre'ye Türk Standardları Enstitüsü'nden Başkan Faruk A. Sünter, Başkan Vekili Celâl İmre, Genel Sekreter Veliid İsfendiyar, Başmüşavir İbrahim Kutluhan, Elektrik Hazırlık Grubu Başkanı Haydar Reşit Kök, Hazırlık Grubu Raportörü Hulusi Somer ve Elk. Lâb. Şef Müfit Meric katılmışlar ve Genel Sekreter İsfendiyar, «Enerji Sektörü ile İlgili İmalat Sanayii Alanında Standardizasyon» konulu bir tebliğ sunmuştur.

TÜBİTAK, 1968 Bilim ödüllerini TSE'de yapılan bir törende dağıttı

Prof. Dr. Baysal ve Prof. Dr. Gürsey
Bilim Ödülleri ile

Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu, 1968 yılı Bilim Ödülleri, 11 Kasım 1968 günü Türk Standardları Enstitüsü Konferans Salonunda düzenlenen bir törenle dağıtılmıştır.

Bu yılın ödüllerini, «Partikül Fiziği» alanında yaptığı başarılı çalışmalar dolayısıyla Prof. Dr. Feza Gürsey; «Akışkanlık Mekaniği» konusundaki çalışmaları ile Ord. Prof. Dr. Ratip Berker ve «Polimer Kimyası» konusundaki araştırmaları ile Prof. Dr. Bahattin Baysal kazanmışlardır.

Tören, Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu Bilim Kurulu Baş-

kani Prof. Dr. Cahit Arf'ın takdim konuşması ile başlamış, daha sonra törende hazır bulunan Cumhurbaşkanımız Sayın Cevdet Sunay, bilim adamlarımıza ödüllerini vermiştir.

Ord. Prof. Dr. Ratip Berker yurt dışında bulunduğuandan ödül kendi sine verilememiştir.

Törenin son bölümünde Prof. Dr. Bahattin Baysal ve Prof. Dr. Feza Gürsey, ödüll kazanmış oldukları «Polimer Kimyası» ve «Partikül Fiziği» konularında kısa birer konferans vererek hazır bulunanları aydınlatmışlardır.

TÜBİTAK'ın Bilim Ödüllerini Dağıtma Töreninde Prof. Dr. Baysal
Konferansını verirken

RCD Ülkeleri Çevresinde Kadınların Statüsü Tartışıldı

Türkiye Üniversiteli Kadınlar Derneği Ankara Şubesinin TSE'de düzenlediği Seminere İranlı ve Pakistanlı delegeler katıldı

Türkiye Üniversite'li Kadınlar Derneği'nin Ankara Şubesi, 12 - 14 Kasım 1968 tarihlerinde Türk Standardları Enstitüsü Konferans Salonunda önemli bir seminer düzenlemiştir.

«RCD Ülkelerinde Yürürlükte Bulunan Kanunlar Çerçeveşinde Kadınların Statüsü» konulu seminerin açılış törenini Cumhurbaşkanımız Sayın Cevdet Sunay da şerefleştirmiştir.

12 Kasım günü saat 10.00'da açılan seminerin takdim konuşmasını Derneği Ankara Şubesi Başkanı Ferihan Gürsoy yapmış; daha sonra Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil, Dışişleri Bakanlığı Uluslararası Ekonomik Kuruluşlar Daire Müdürü Fehmi Gümrükçioğlu konuşmuşlardır. İran Büyükelçisi M. Fereydan Movassaghi ve Pakistan Büyükelçisi M. İftikhar Ali'nin de Şeref Komitesi Üyesi oldukları seminerde, üç gün süre ile Türk, İranlı ve Pakistanlı konuşmacılar konuyu her üç memleket açısından derinliğine incelemiştirlerdir.

Seminerin organizasyonundaki mükemmel yetenek dikkati çekmiştir.

T. Üniversiteli Kadınlar Derneği'nin Seminerinde C. Başkanı Sunay ve Derneği Ankara Şubesi Başkanı Ferihan Gürsoy, İranlı ve Pakistanlı misafirlerle

KILIÇOĞLU

Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi

SERMAYESİ : 15.200.000,—

E S K İ S E H İ R

Kiremit, Tuğla ve Ateş Tuğla Fabrikası

Her Nevi Kiremit, Tuğla
ve Ateş Tuğlaları

En iyi kaliteli mallarıyle daima
müşterilerinin emrindedir

ADRES : Posta Kutusu 7
İnönü Caddesi No: 59
Eskişehir

Telgraf adresi : KİREMİT
Telefon No. : 1364 · 2105

Standard — 156

RABAK

ELOKTROLİTİK BAKIR VE MAMÜLLERİ A.Ş.

TESİSLERİNDE YAPILAN MAMÜLLER

BAKIR

ÖRGÜLÜ TELLER	10 mm ² Kesitten itibaren
SOM TELLER	0.20 mm. kalınlıktan itibaren
LAMÂ VE ÇUBUKLAR	Muhtelif ebatta
BORULAR	6 mm. - 65 mm.

ALÜMİNYUM İLETKEN
ve
ÇELİK NÜVELİ ALÜMİNYUM İLETKEN

PİRİNÇ

ÇUBUKLAR	Yuvarlak - Altı köşe
BORULAR	6 mm. - 65 mm.
TELLER	Muhtelif çaplarda

ALÜMİNYUM LEVHA VE DİSK

(Her kalınlık ve çapta)

GÖZ TAŞI = BAKIR SÜLFAT

RABAK

MEMLEKET İHTİYACI ARTTIKÇA TESİSLERİNİ GENİŞLETMEK
SURETİLE YURT HİZMETİNDE GÖREVİNİ YAPMAKTADIR.

Standard — 157

GİZLİ KALMASI GEREKLİ STANDARDLAR

Armağan ANAR

Geçenlerde bir gazetenin kadın sayfasında gördüm; bizim Türk Standardları Enstitüsü kadın ölçülerini standardlaştırmış. Sordum, soruştururdum, gerçekten Enstitü, kadın örme iç çamaşırlarının boyaları enleri hakkında bir standard hazırlamış. Allahtan bu standardın varlığı kadınlar arasında pek öyle yankı yaratmadı. Yalnız ben Enstitüyü biliyorum; bir işe başladığını sonuna kadar gider. Bugün örme kadın iç çamaşırı; yarın kadın elbiseleri, ayakkabıları derken bakarsınız kadın vücudu standardı.

Bunun neresi fena demeyin. Standardçılık bakımından olduğu kadar, ülke ekonomisi ve kişi ekonomisi bakımından, hattâ fevkâlâde. Hazır giyim eşyasında ölçü bozukluğundan dolayı ziyan olmalar, vakit kaybetmeler, maddî zararların yanında manevi zararlar, hep önlendir bu standardlar sayesinde. İş hayatına iyice girince hayatın temposu hızlandırdı; bunun sonucu olarak konfeksiyon giyim eşyası bu kadar revaç bulduğundan beri, hazır alıp giyivermenin cazibesinin yanında; beğendiği tayyörü bir türlü üstüne oturtamamanın sıkıntısı ile karşılaşır olmuştur kadınlar. Şimdilik biz de bir giysinin omuzları, beli tamam gelse, kalçaları dar gelir genellikle. Bir numara büyüğünü alayım dersiniz, bu sefer ceket üzerinden döküller. Bedeni tam gelen bir trikonun insanın başından geçmediği veya belinin dizlerinize kadar indiği olağandır. Bir iki hazır eşya aldıktan sonra bedeninizin 40 numara olduğunu tesbit edersiniz. Derken 40 nerde, 46 numara küçük gelir. Aman kilo mu aldım diye telâşlanır, rejim kararları alırsınız. Meğer her ayrı firma başka ölçü uygulamış.

Gerektense hazır eşya imâl ederken, satarken ve satın alırken bunların standard olması birçok güçlükleri önleyecektir. Alıcılar üstlerine kolayca uyan; belki etek veya kolu biraz kısaltıp uzatmak gibi pek ufak değişiklik isteyecek giyim eşyasını bulacak; beden ölçünüzü veya numarasını söylemeyeceksiniz, sizin ölçülerinizle hiç ilgisi olmayan bir sürü şeyi giyip çikarmak zorunda kalmadan veya mağazada oldugibi gelip evde giyince kolunuzu oynatmadığınızı gördüğünüz bir mantoyu ne yapacağınızı bilememek gibi bir sorunla karşılaşmayıacsınız. Mağazalar ölçü ve nisbet bozukluğu yüzünden kaliteli eşya satamıyor gibi bir damga ye-

miyecek, imalâtçı satılamadığı için geri gelen veya elinde kalan stoklar ve kendisine bir daha sipariş yapılmaması gibi zarar verici durumlarla karşılaşmayıacaktır.

Gelgelelim, kadınların ölçülerine dair standardlar bütün bu sayılan faydalara rağmen kadınlar arasında bir takım hoşnutsuzluklara sebep olacaktır. Onun için bunlar yapılmalıdır; fakat mümkün olduğu gadar ilgililerin, yani imalâtçı ile satıcı arasında kalmalıdır.

Diyelim ki, kadın ölçülerile ilgili standardlar yapılırken iş kadınların sınıflandırılmasına geldi, ve dendi ki, kadınlar üç sınıfı: İri kadınlar, orta kadınlar ve minyon kadınlar. İşte size kadınları ters yönde etkileyebilecek bir nokta. Kadınlar «İri kadın» sınıfında olmaktan hoşlanmıyacaklardır. Mizacı hiç bir şekil ve surette «orta» sayılmaya müsait değildir. Minyon kadınların çoğunluğu ise ille de uzun boylu olmak istenir. Haydi kadınları apaçık sınıflandırmaktan vazgeçip durumu idare ediniz. Çeşitli boyalar standardda tesbit edilince ne yapacaksınız? Standard öyle bir şey ki, kolunun boyunu söylesen vücut ölçülerin ortaya çıkarır. Oysa kadınların sakladıkları en büyük sırlardan biri vücut ölçüleridir. Denebilir ki, konfeksiyon eşyasındaki halihazır keşmekes pek çok kadının işine bile geliyor. Sveterinin yakasında beden ölçüsü 38 görülmüş, 48 görülmüş pek önemli değildir bugün için. Çünkü herkes bilmektedir ki, kimi firma ölçülere 30 dan, kimi de 40 dan başlamaktadır. «Sen onun ince göründüğüne bakma aslında benden şisman» gibi dedikodular rahatça yapılabilmekte dir şimdilik. Zira gerçeği belirtecek bir doküman yoktur elde. Ama ölçüler tesbit edilip ilân edildi mi kadınların kendileri ve arkadaşları hakkındaki iddiaları suya düşecektir.

Ya bir de hiç bir standarda uymayan kadınlar! Kendilerini iskarta sınıfında görüp çeşitli komplekslere kapılacaklardır.

Yok; kadınlarla ilgili standardlar mutlaka yapılmalı, fakat çok lüzumlu olmayan çevreler dışında pek öyle herkese açıklanmamalıdır. Çok mutsuzluklara sebep olacak gibi gelir bana, kadın ölçülerinin standardlaştırılması.

DAYANIM DENEYLERİ İÇİN KARIŞIM MİKTARLARI

Malzemeler	Kontrol Karışımı (Yalnız çimentolu) g	Deneme Karışımı (Kül + Çimento) g
Çimento (TS 19 NPÇ)	450	450
Uçucu Kül (B. U. K.)	—	112
Standard Kum (TS 33)	1350	1238
Su	$18 \left(\frac{Y_1}{4} + 1 \right)$	$18 \left(\frac{Y_2}{4} + 1 \right)$

AKTİVİTE DENEYLERİ İÇİN KARIŞIM MİKTARLARI

Malzemeler	Kontrol Karışımı (Yalnız çimentolu) g	Deneme Karışımı (Kül + Çimento) g
Çimento (TS. 19 NPÇ)	450	293
B.U.K. (TS . . .)	—	<u>(157 X B.U.K. Özgül ağı.</u> 3.1
Standard Kum (TS 33)	1350	1350
Su	$\frac{Y_1}{4} (18 + 1)$	$\frac{Y_2}{4} (100 + 1)$

UÇUCU KÜLLÜ ÇIMENTOLARIN EN AZ ÇEKME, BASINÇ DAYANIMLARI

Nemli Harç ile Yapılan Muayene Cisimlerinde Kgf/Cm ²				
Çimento cinsi	Basınç		Çekme	
	7 gün	28 gün	7 gün	28 gün
UKÇ 350	300	350	22	28

YENİ Standardlar

- I -

«UÇUCU KÜL VE UÇUCU KÜLLÜ ÇIMENTO» STANDARTLARI

Faruk AKBULUT

Kimya Yüksek Mühendisi

Tekniği ileri memleketlerde fabrikasyonlardan arta kalan bazı yan türüler vardır ki, bunların çokluğu ve dolayısıyla fabrika mahallerinden uzaklaştırılması bir problem olarak kendisini hissettirmiştir.

Bu günümüz ekonomide maliyet başta gelen bir faktör olduğunu göre, yan ürünlere maliyeti artırıcı bir etken olmakta kurtarma çareleri araştırmacıları daima meşgul etmiş ve bir çok alanlarda faydalı çözüm yolları bulunmuştur. Buna konu ile ilgili bir misal vermek gerekirse, yüksek fırın curuflarını gösterebiliriz.

Demir üretiminde elde edilen curuf, bir yan ürün olarak başlangıçta bir sıkıntı konusu olmuşsa da; curuf, imâlinde ufak bir ameliye tâbi tutularak curuflu çimentoların imâline yarayan çok faydalı bir ilkel madde haline dönüştürülmüştür.

Uçucu küller de aynen curuf gibi termik santrallerin bir yan ürünüdür. Bugün mevcut bulunan Çatalağzı, Soma ve Tunçbilek santrallerimizin kendileri için büyük bir sıkıntı olan ve atmağa mecbur oldukları yâlik yaklaşıklık kül miktarı 350.000 tondan fazladır. Bu miktarın yeni inşa edilecek termik santrallerle birkaç yıl sonra 1 milyon tonun üzerinde çıkacağı tahmin edilmektedir. Hal böyle olunca bugün bunların değerlendirilmesi zorunluluk halini almıştır.

Uçucu küller, termik santrallerde yanan toz halindeki kömürlerin baca gazları ile sürüklelenen artıklarıdır. Bu küller bacalarдан çıkmadan önce Siklon ve Elektrofiltre yardımcı ile çeşitli kademelerde tutulurlar.

Her kademedeki külün incelikleri ve dolayısıyla özellikleri de farklıdır. Denemeler, uçucu kül, tras, curuf gibi maddelerin puzzolanik aktivitelerinin özellikle incelikleri ile çok ilgili olduklarını göstermişlerdir. Bu bakımından çimento imâlinde veya özellikle doğrudan

doğruya beton imâlinde kullanılan küllerin belirli bir incelikte olması gerekdir. Elektrofiltrelerde tutulan küllerin bazalarının, herhangi bir ameliye tâbi tutulmadan kullanılabilmelerine rağmen, Siklonlarda tutulanların arzu edilen incelikten daha kaba olanlarının öğütülerek kullanılması gerekmektedir.

Uçucu küllerin kullanılmasında sağlanan faydalardır :

a — Baraj inşaatları gibi kitle inşaatlarındaki beton çatlamalarına mânî olmak için hidrotasyon işlemi düşük çimentolar arzu edilir. Küllü çimentoların hidrotasyon işlemi, içindeki kül oranına göre normal Portland çimentolarından daha düşük olduğundan bu tip inşatlarda tercihan kullanılmalıdır.

b — Çimento imâli sırasında meydana gelen serbest kireç, betonda uçucu kül tarafından bağlanarak betonun çatlamasına (kireç gütmesinden ileri gelen) mânî olur. Bu bağlanma esnasında, çimento komponetleri husule geleceğinden beton mukavemetinin artmasına da yardımçı olacaktır.

c — Uçucu kül, bir «filler» olarak beton boşluklarını doldurur ve dolayısıyla geçirimsiz bir beton elde edilmesini sağlar. Bu geçirimsizlik, aynı zamanda betonun dona ve zararlı sulara karşı mukavemetini de artırır.

d — Memleketimizde su andaki Portland çimentosu sıkıntısı herkesçe bilinmektedir. Eğer bu tip çimentolari kullanmayı âdet edersek, dolayısıyla Portland çimentosu sıkıntısını da azaltmış ve memleket ekonomisine bir hizmette bulunmuş oluruz.

Yukarıda faydalarnı belirttiğimiz uçucu kül ve uçucu küllü çimentonun standard tasarısını hazırlarken, önce söz konusu ettiğimiz termik santralleri ziyaret ettim; hangi kesimlerden ne miktarında uçucu kül nümunelerinin gönderileceği hakkında anlaşmaya vardık. D.S.I. ve Karayolları Araştırma Laboratuvarlarında bu küllelerin fiziksel ve kim-

yasal analizlerini yaparak uygunluk değerlerini tesbit ettim. Bu çalışmalarımızda özellikle ASTM deney metodalarını esas aldı. Sonuç olarak küllelerimizin iyi bir katkı maddesi olduğunu tesbit ettim. Sonra bu çalışmalarımızı ASTM deney metodalarının, Türk çimento muayene usullerine adaptasyona yönlendirdim. Çalışmalarımızın sonucu elde edilen değerler, gerekli teşkâllere gönderilerek faydalı mütlâalar toplanmıştır. Bu mütlâaların işığı altında düzeltmeler yapılarak standart son şekli verilmiştir.

Bu standartın çimento üreticileri için pek faydalı olacağı kanısındayız. Zira tatbikatta % 10 a kadar tras, curuf ve uçucu kül katılarak çıkarılan normal Portland çimentoları, bir çok anlaşılmazlıklar sebebiyle olmaktadır. Bu standart üreticiyi uçucu kül yönünden rahata kavuşturacak diğer katkılardan belki bir kataklı çimento standartının hazırlanması imkânını yaratacak, bu günümüz başı boşluğun ortadan kaldırılmasını sağlayacaktır.

Uçucu küllü çimento, ağırlıkça $\% 85 \pm 5$ oranında TS 19'a uyan Portland çimentosu klinkeri ve $\% 15 \pm 5$ oranında (TS 639'a uyan beton) uçucu külünün bir miktar alıcı ilâvesiyle birlikte öğütülmesinden elde edilmektedir. Bu çimentodan beklenilen mukavemetler, normal Portland çimentosundan beklenilenin aynıdır.

Bu bakımından çimento kullanıcıları uçucu külli çimentoyu normal Portland çimentosunun kullanıldığı her yerde rahatlıkla kullanabilirler. Normal Portland çimentosuna tercih edildikleri yerleri burada bir kere daha belirtmemi faydalı buluyoruz. Kimyasal bileşimdeki çözülmeye kalıntı miktarının $\% 19$ olusun belki bu çimentoyu kullananları endişeye sevkedebilir. Gerçekte durum hiç de öyle değildir, bunu basit olarak söyle izah edebiliriz. Çözülm-

(Devamı 27. sayfada)

Türk Standardları Enstitüsü

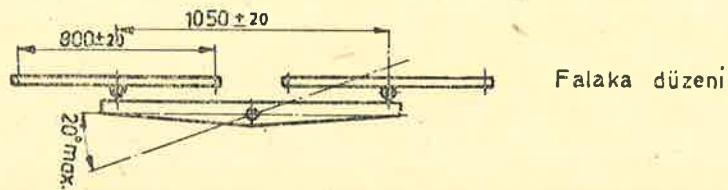
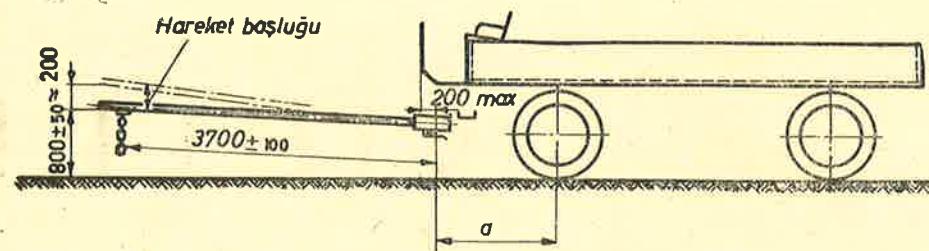
OCAK 1968
BİRİNCİ BASKIHAYVAN İLE ÇEKİ İÇİN
ÇEKİ OKU VE FALAKA DÜZENİ

Drawing Bar And Coupling Device For Animals

TS 585/1

UDK 329.11.011.6

Ölüler mm dir

Maximum faydalı yük t	a Min
2	
2,5	750
3	
4	800
5	

İki Dingilli Tarım Arabaları (Treylerler) Standardı

Dr. Ercan TEZER

Ziraat Yüksek Mühendisi

Tarımsal işletmelerde gerek üretilen ürünün ve gerekse üretimin çeşitli kademelerinde tohumluk, gübre v.b. gibi malzemenin taşınması önemli bir problemdir. İşletmede bulunan çeki hayvanı veya traktörün çeki kuvvetinden faydalananak tarım arabaları yardım ile taşıma işleri kolay ve düzenli bir şekilde yapılabilir. Tarım arabalarının düzenli olmayan yollarda kullanılması zorluluğu bunların imâlinde çeşitli problemlerin çözümlenmesini gerektirmektedir. Ayrıca can ve mal emniyeti yönünden imâl edilen tarım arabalarının istenilen özelliklerini taşıması gereklidir. Bu konuda özellikle frenleme düzeninin önemi bîyâktür.

Memleketimizde tarımsal işletmelerin mekanizasyonundaki gelişmeler tarım arabalarının işletme içindeki önemini artırmıştır. Halen 60'a yakın firma tarım arabalarının imâlatı ile uğraşmakta ve çeşitli tipte imâl ettikleri arabaları piyasaya arz etmektedir. Teknik şartlara uymanın imâlat nedeni ile meydana gelen kazalar sonunda her yıl önemli miktarda can ve mal kaybı ortaya çıkmaktadır. Bu durumu göz önüne alan Sanayi Bakanlığı 6 Kasım 1965 tarihinde Türk Standardları Enstitüsüne müracaatla tarım arabaları hakkında bir standardın hazırlanmasını talep etmiştir. Enstitütün Makine Hazırlık Grupu bünyesinde kurulan bir teknik komite tarafından hazırlanan tasarî ilgili kuruluşlara müteâlâa için gönderilmiş ve gelen mütâalaâların işi altında hazırlanan standard Teknik Kurula sunulmuştur. 31 Ocak 1968 tarihli Teknik Kurul toplantısında kabul edilen tasarı TS 585 numaralı Türk Standardı olarak yayınlanmıştır.

UDK 629.11.012 sınıflandırma numarasını taşıyan standard metni 7 sahife, metin içindeki 3 şekil ve 16 fôyeden meydana gelmiştir. Fôyerde tarım arabası ile parçalarına ait özellikler detaylı olarak bildirilmiştir.

TS 585'in tarifler bölümünde tarım arabası tarım hizmetlerinde yük taşımak için kullanılan, iki dingile bağlı dört lâstik tekerleği, hayvan veya traktörle çekilmek üzere çeki oku veya çeki catalı bulunan, ön dingili merkezden dümenlenen, bir dingil üzerindeki lâstik tekerlekleri etkileyebilecek şekilde fren düzene ile donatılmış ve saatte en çok 20 kilometrelük bir hızla çekilebilen bir araçtır» şeklinde tarif edilmektedir. Buna göre, standard, lâstik tekerlekli olmak kaydı ile hayvan veya traktörle çekilen dört tekerlekli iki dingilli arabalara ait olmaktadır. Ahşap tekerlekli arabaların kullanma sahaları gün geçikçe azaldığından standard içine alınmamıştır.

Esasen bu tip tarım arabaları daha hafif taşıma hizmetlerinde kullanılmaktadır. Genel anlamda ile diğer taşıtlar için de kullanılan maksimum faydalı yük, dingil yükü, toplam ağırlık, en küçük dönme dairesi ve en küçük iz dairesi yarıçapları, dönme genişliği, iz genişliği gibi terimler standardın tarifler bölümünde açıklanmıştır. Eklenti sekillerle bu tariflere daha açıklık kazandırılmıştır. Standarda göre, tarım arabasının

anma bütünlüğü iki sayı ile belirtilecektir. Bunlardan birincisi ton olarak maksimum faydalı yükü, diğer deyimle arabanın taşıyabileceği ve emniyetli olarak hesaplanmış en ağır yükün ton olarak değerini; ikinci sayı ise milimetre olarak iz genişliğini belirtmektedir.

TS 585 tarım arabaları standardı iki dingilli, merkezden döndürmeli dümenlerle sisteme sahip, dört lâstik tekerlek (Devamı 27. sayfada)

HER TÜRLÜ REKLAMLARINIZ İÇİN

TÜRKAY

TÜRKAY ENDÜSTRI ve TİCARET A.Ş.

KİBRİTLERİ

**Kutu etiketleri Üzerine
Hertürlü reklâmlarınızı
Yurdun her yerinde
Teşhir eder.**

AYRICA

**Hususi Reklâm poşet
ve büyük kutu kibritler-
le de reklâmlarınızı en iyi
şekilde yapabilirsiniz.**

Tâfsîlât için müracaat :
Tel: 63 36 00-01
Adres : Çayırbaşı sokak No 1
İstinye - İstanbul

Standard — 158

Standard Dünyasından Haberler

TSE'de Yapılacak IEC Toplantılarının Hazırlıkları Tamamlandı

Milletlerarası Elektroteknik Komisyonu'na bağlı 54 numaralı «Ev Tipi Buzdolapları» Teknik Komitesi ile 54 A numaralı «Klima Cihazları» Alt Komitesinin 2-7 Aralık 1968 tarihlerinde Ankara'da yapacakları toplantılar ilgili hazırlıklar, Türk Standardları Enstitüsü tarafından tamamlanmıştır.

Kesinleşen programa göre 2 ve 3 Aralık günlerinde, sabah ve öğleden sonra oturumlarında «Ev Tipi Buzdolapları» Teknik Komitesi toplanacak; 4, 5 ve 6 Aralıkta da «Klima Cihazları» Alt Komitesi, yine içinde iki oturum olarak toplanmak suretiyle çalışmaları tamamlayacaktır. 7 Aralık Cumartesi günü yeniden toplanacak olan Teknik Komite, sonuçları gözden geçirecektir. Toplantılar, sabahları 9.00-12.00; öğleden sonraları da 14.00-17.00 saatlerinde düzenlenmiştir.

Almanya, İngiltere, A.B.D., Fransa, İtalya, İsveç, Norveç, Danimarka, Macaristan, İsrail, Japonya ve Kanada'dan 28 yabancı delegenin toplantılar ka-

tilması kesinleşmiştir. 86 numaralı ISO Teknik Komitesi (Soğutma) de çalışmalarında bir gözlemci bulunduracaktır.

Toplantılara katılacak olan Türk delegasyonu, TSE Yönetim Kurulu üyesi ve Elektronik Hazırlık Grubu Başkanı Prof. Haldun Gürmen'in Başkanlığında, Sanayi Bakanlığı, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul Ticaret Odası, Ege Bölgesi Sanayi Odası, Özkoseoğlu Koll. Şti. Alarko, Ideal Standard, Estaş, Sigma, Profilo, Arçelik, Singer, Philips, Türk General Elektrik End. A. Ş., Termal ve Uda Koll. Şti. temsilcileri ile TSE Elektrik Hazırlık Grubuna mensup yetkililerden meydana gelmektedir.

Memleketimizde, son zamanlarda büyük gelişmeler gösteren bir endüstri kolunu yakından ilgilendiren bu milletlerarası standartizasyon çalışmalarında elde edilen sonuçları, gelecek sayımda etrafıca bildireceğiz.

USASI'nın Yeni Amblemi

Amerika Birleşik Devletleri Standardlar Enstitüsü (USASI), yeni bir amblem kabul ederek, bütün yaynlarında ve diğer malzemeler üzerinde bunu kullanmaya başlamıştır.

Yukarıda USASI'nın yeni amblemi görülmektedir.

Milletlerarası Zeytinyağı Konseyi Genel Kurulu Madrid'te Toplandı

Milletlerarası Zeytinyağı Konseyi (100 C), 19. Genel Kurul toplantısını 19-22 Kasım 1968 tarihleri arasında Madrid'de yapmıştır.

Konsey'in Genel Kurul toplantısından 1 gün önce yapılan teknik komite toplantılarında ise, Konseyce hazırlanan yemeklik zeytin tasarısı ile Codex Alimentarius'un aynı konuda hazırladığı tasarısı görüşülmüştür.

Bu toplantılar memleketimizi ve TSE'yi temsil eden TSE Sofralık Zeytin Teknik Komitesi raportörü Bornova Zeytinyaçılık Enstitüsünden Sıleyman Akça katılmıştır.

Pakistan Standardları Enstitüsü'nün Direktörü Değişti

Öğrendiğimize göre, Pakistan Standardları Enstitüsü'nün uzun yıllardan beri Direktörlüğünü yapan Dr. M. R. Chowdhury emekliye ayrılmış ve yerine Lt. Col. Zafer Ahmet getirilmiştir.

STANDARD, gelecek sayısında, kardeş Pakistan Enstitüsü'nün yeni direktörünü okurlarına tanıtacaktır.

B. Amerika'da, « Standard Referans Bilgiler Sistemi» Kanunlaştı

Cesitli malzemelerin fiziksel ve kimyasal özellikleri hakkında kantitatif bilgiler toplamak ve bunları standartlaşdırılmış bir biçimde araştırmacıların ve bilim adamlarının istifadesine sunmak üzere 1963 yılında A.B.D. Ticaret Bakanlığına bağlı Milli Standardlar Bürosu (NBS) bünyesinde kurulan ve faaliyete geçen «Standard Referans Bilgiler Sistemi», B. Amerika Parlamentosu tarafından son olarak kabul edilen 90-396 sayılı kanunla, yeni hüviyetine kavuşmuştur.

Bilimsel ve teknik alanda fertlerin tek tek uğraşarak toplamak zorunda oldukları bu bilgiler, böyle bir sistem içinde ve koordine bir şekilde ele alınarak ilgiliye ulaştırıldığı takdirde, geniş ölçüde zaman ve para tasarrufu sağlanmaktadır.

B. Amerika'lı kongre tiyesi E. Daddario'nun belirttiğine göre halen Amerika'da bu sistemin iyi işleyememesi yüzünden yılda yüzlerce milyon dolar kaybedilmektedir.

Yeni Kanun, Ticaret Bakanlığına ve dolayısıyla NBS'e, Standard Referans Bilgiler Sisteminin geliştirme konusunda daha geniş yetkiler tanımakta ve sistemin gelirlerini artırmaktadır.

YENİ IEC YAYINLARI

No.	Adı	Fiyatı (İsviç. Fr.)
IEC/P 278 (1968)	Elektronik Ölçme Aletleri ile Sağlanan Dokümantasyon (Birinci Baskı)	18,—
IEC/P 264-1 (1968)	Sargı Tellerinin Ambalajı, Bölüm 1. Yuvarlak Sargı Telleri için Kapılar	4.50
TEC/P 122-3A (1968)	(IEC/P 122-3 numaralı yayına ek) Osilatörler için Kuvaz Kristal Üniteleri, Bölüm 4: Standard Ana Hatlar, Bölüm 5: Pim Bağlantıları, Bölüm 6: Kristal Filtrelerde Kullanılmak Üzere Kuvarz Kristal Üniteleri için Malzeme Cetvelleri	21,—
IEC/P 151-16 1968	Elektronik Lamba ve Tüpllerin Elektriksel Özelliklerinin Ölçülmesi, Bölüm 16: Televizyon Resim Lambalarının Ölçme Metodları	13.50
IEC/P 154-2 (1968)	Dalga Kılavuzları için Flanslar, Bölüm 2: Adı Dikdörtgen Dalga Kılavuzlarına ait Flanslarla ilgili Şartnameler	30,—
IEC/P 94 (1968)	Manyetik Ses Kayıt Sistemleri Boyutları ve Karakteristikler (Üçüncü Baskı)	24,—
IEC/P 153-5 (1968)	Delikli Madeni Dalga Kılavuzları, Bölüm 5: Dış Kesiti Dairesel olan Dikdörtgen Dalga Kılavuzları ile ilgili Şartnameler	7,—

YTONG'un EN ÖNEMLİ İKİ ÖZELLİĞİ

* YÜKSEK ISI TECRİT KABİLİYETİ

- 105° de kuru malzemede
- Harçlı örgü duvarlarda
- Tutkallı örgü duvarlarda
- Duvar elemanlarında
- Çatı ve döşeme plâklarında
- Asmolen bloklarda
- Izolasyon plâklarında

G15 G25 G50

Isı geçirgenlik katsayıları
(Kcal/mhc)

0.08	0.10	0.13
—	0.16	0.20
—	0.13	0.17
—	—	0.18
—	—	0.17
0.13	0.16	—
0.12	0.14	—

* HAFİFLİK

- 105° de kuru malzemede
- Hesap Ağırlıkları :
- Blok duvarlarda
- Teçhizatlı elemanlarda
- Asmolen bloklarda
- Izolasyon plâklarında

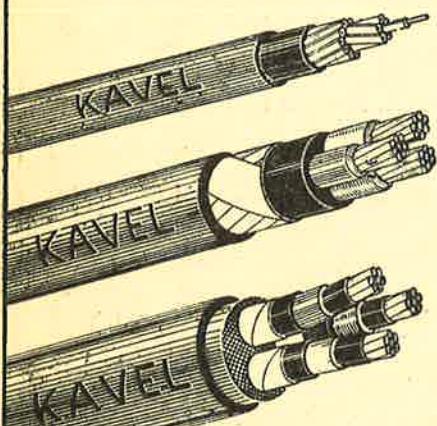
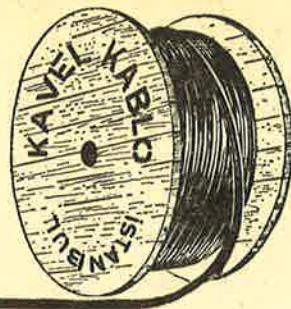
Birim ağırlıkları (t/m³)

0.40	0.50	0.65
—	0.65	0.80
—	—	0.84
0.50	0.65	—
0.50	0.65	—

TÜRK YTONG SANAYİ A.Ş. FİNİKLİ ATLANTİK MÂH. İSTANBUL TELEFON 494920 TELEX/HAF TURKYTONG

Standard — 167

KAVEL

- PLASTİK İZOLELİ ELEKTRİK İLETKENLERİ
- YERALTI KABLOLARI (Yüksek ve düşük gerilim 240 mm² ye kadar)
- EMAYE BOBİN TELLERİ (10.10 mmØ - 3 mmØ)
- SUNİ DERİ ve YER MUŞAMBALARI

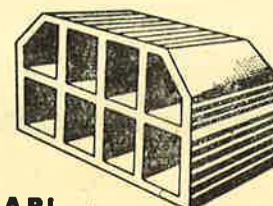
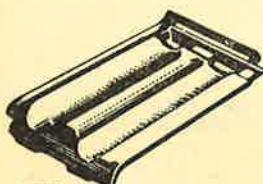
Yeraltı Kablosu NK-NKBA'ya nazaran üstün özelliklerini taşıyan
YVV (NYY) YVMV (NYCY)
YVS (NYFY) YMHV (NYCEY)
Kablolarında ve her tip iletkenlerde KAVEL markası standartlara uygunluğun ifadesi ve üstün kalitenin sembolüdür.

KAVEL KABLO ve ELEKTRİK MALZEMESİ A. Ş.
İSTİNYE - İSTANBUL

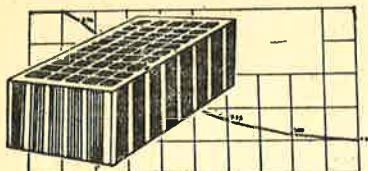
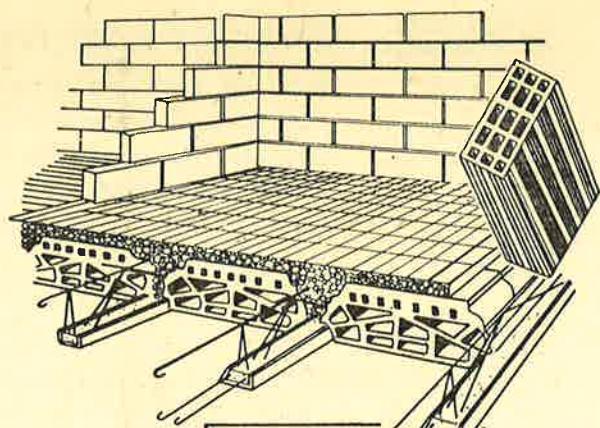
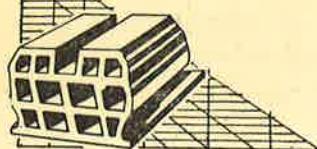
Telefon : 63 34 00 - 63 34 01

Telgraf : KAVELKABLO - İstanbul

Standard — 159

TUĞLA KİREMİT VE ASMOLEN FABRİKALARI

SATIŞ ŞUBELERİ :

İSTANBUL Meclisi Mebusan Cad. Arhan Salıpazarı - İstanbul
☎ : 49 58 02 - 44 81 29

KADIKÖY MühürdarFuat Bey Sokak Tales İş Hanı kat 1
Kadıköy - İstanbul ☎ : 36 13 42 - 36 48 98

UMUM MÜDÜRLÜK
Meclisi Mebusan Cad. Arhan
Salıpazarı - İstanbul
☎ : 49 79 56 - 49 74 14

Standard — 160

Millî Kavakçılık Kongresi sırasında düzenlenen gezilerden birinde, Kongreye Başkanlık eden TSE Başmüdüaviri İ. Kutlutan, kavak yetiştiricileri ile bir sohbet esnasında

Millî Kavakçılık Kongresinin Öğrettikleri KAVAKÇILIĞIMIZ BASARI İLE GELİŞİYOR

Ibrahim KUTLUTAN

Kavakçılık İdeali ve Yolcuları :

Millî Kavakçılık Kongresinde; yurdun çoraklaşmış bağlarını yeşil örtü ile sarmak, yillardır yoksulluk çeken vatandaşları refaha kavuşturmak ve yuvasını şeneltmek isteyen ülkü yolcuları yine buluştu. Kongre süresince yürekleri bu güzel idealin heyecanı ile çarptı ve gözlerinde bu özleme ulaşılacağını müjdeleyen pirilipler dolaştı durdu.

Yurta Kavak Yetiştiriciliği :

Okunan faaliyet raporunun her satırında ve gezilerde görülen kavaklıkların her fidanında bu idealin gerçekleşeceğini gösteren birer anlam vardı ve bu yolu yolcuları olan Kongre üyeleri bunları gördükçe, andıkça fevrahladılar, mutluluğa erdiler.

Başarılı her hizmet; onların kavaklılığı yurta yama ve geliştirme azimlerini bir kat daha kuvvetlendiriyor, onlara yeni bir enerji kaynağı oluyordu.

Kongrede öğrendik ki; önceleri yurdun deniz kıyıları ile Marmara ve Ege Bölgebelerinde kurulacak kavaklıklar üzerinde toplanan Kavakçılık Araştırma Enstitüsü faaliyetleri, beklenen sonucları verince gözler; Orta, Güney ve Doğu Anadolu'da halkın yaptığı kara kavak kültürünün İslâhına ve geliştirilmesine gevrilerek aynı konuda faaliyete geçilmiştir. Ve daha şimdiden bu sorunun da çözümlenme yoluna girdiği yer yer rastlanan belirtilerden anlaşılmaktadır.

Geziler :

Ankara'daki Atatürk Orman Çiftliği

günde Kavakçılık Araştırma Enstitüsü ve Bölge Fidanlık Müdürlüğünün; yurdun muhtelif bölgelerinden topladığı çeşitli yerli kavak tohumları ile yerli ve yabancı kavakların çiftleştirilmesi suretiyle yarattığı melezlerinden tesis ettiği yetiştirmeye, koruma ve mukayese popülötürmelerinin her parselinde Ormancılık bilim ve teknığının ayrı bir metodu uygulanmıştır.

Kimi yerde fidanların sulanma periyoqları, kimi yerde dikim aralıkları ve öteki budanma şekilleri, gübrelemeleri değişik metodlara göre düzenlenmiş ve bunlar menşeyleri, soyları ayrı kulonlara uygulanarak her birisine hangi metodun daha uygun olacağı araştırılıyor. Ve yine bu arada ekonomi bakımından en yararlı ve verimli olacak kavak kesim çağının

BİK

ASBEST BORULARI

PİK BORUDAN
% 40 UCUZ HAFIF

Bayındırılık Bakanlığı Sıhhî Tesisat keşif ve şartnamesi Kod No. 71 a

Merkez :
UNKAPANI C. 33
TEL: 27 22 19 - 22 35 87

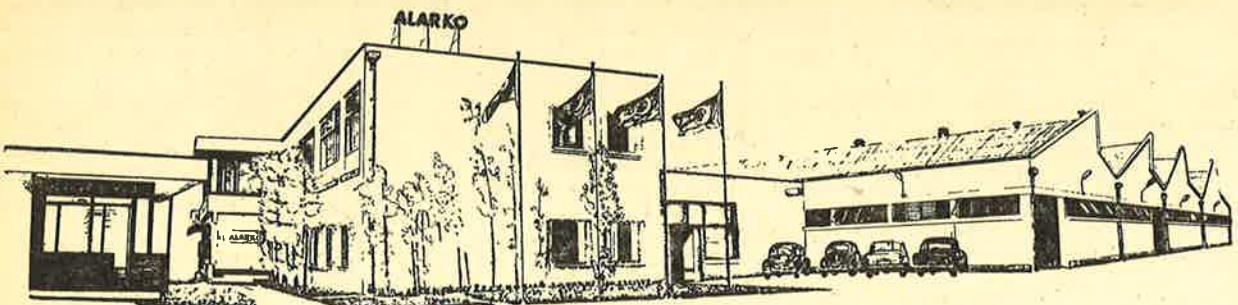
UCUZ HAFIF SAĞLAM TECRİTLİ DAYANIKLI KESİL EŞİTLİR BOYANABILİR TÜRK NCRM VE STANDARTLARINA UYGUN

Standard — 161

ALARKO

SANAYİ VE TİCARET A. Ş.

ISITMA . KLİMA . SOĞUTMA CİHAZLARI FABRİKASI

Yurt kalkınmasında 43 yüksek mühendis,
550 mütehassis teknisyen ve işçi,
60 memur ve personel ile hizmettedir.

ALARKO

Sanayi ve Ticaret A. Ş.

Tikvesli yolu Topçular - Rami - İstanbul

Tel : 21 30 76 - 21 26 70 - 21 71 40

Standard — 162

hangi yaşlar olması gerekiği araştırılıyor.

Kavaklılıkta Aldığımız Yol :

Kavaklılığı başlamada geç kalmış bulunmamıza rağmen harcanan emeklerle faaliyetin kısa zamanda kazandığı vilayet ve buna inanan halkımızın konuya gösterdiği sıkı ilgi sayesinde kavaklığımız milletlerarası alanda ileri sayılan seviyeyi bulmuş ve başka memleketlerin takdirlerine mazhar olmuştur. Onun için de milletlerarası kavaklılık komisyonu kongresinde Türkiye Delegesi Başkanlığı seçilmiştir.

Kavaklığın Ekonomik Yararları ve Sanayide Önemi :

Yurdumuzda birkaç yıl içinde tesis edilmiş kavaklıların yıllık verimleri daha bugünden 500.000 m² tutuyor. Makroprojeye 1980 yılında bu miktar 2 milyon m² ü bulacak ve odun noksanımızı kapatma yolunda kavaklımız büyük bir hizmet görmüş olacaktır.

Kavaklılık Araştırma Enstitüsü'nün faaliyetleri bununla da kalıyor. Yetişcek kavakların en iyi şekilde hangi sanayide ve nasıl kullanılması, değerlendirilmesi gerekiği ve bunun için yurdumuzda hangi sanayinin kurulması zorunlu olduğu bahsinde derinliğine gelişmalar ve etüdler yapıyor, bunları yurtda uygulama yollarını ve imkânlarını bulmaya gayret sarfedor.

Kavaklığımızı Tanıtma ve Geliştirme :

Kavaklılığı ilgilendiren bütün bilgi ve haberleri kavak yetişiricilerine ve tüketicilerine ulaştırmak için de bu kez Enstitü «Kavak» adı altında bir Dergi yayılmasına başlamıştır.

Böyleslikle Enstitü halkla sürekli olarak devam ettirdiği münasebet ve

yardımlaşmalarını yurt içinde geniş ilyelere heyecanla anlatmış ve bu sujetmiş ve yaymış olacaktır. Bu tutum retle kavaklılık ilkişinin bir yolcu ve davranışının sağlayacağı yarar ise orası olduğunu ortaya koymuştur. tadadır.

Netekim Kongredeki görüşmeler sırasında; kavak yetişiriciler ve tilkenten birbirlerini tanıtmamaktan, bulamamaktan yakındılar ve buna bir gare olarak, yurt içinde yapılmakta olan kavak envanterinin hızla tamamlanmasını ve ayrıca bunları gösteren bir sicil tesis olunmasını istediler. Duyulan bu ihtiyacın karşılanması Kongre kararına bağlılığı için yakın bir gelecekte bu isteğin de yerine geleceğine şüphetur.

Halkımızın Kavak Sevgisi :

Ekskürziyonlarda Köprüköy arazisinden geçen Kızılırmagın yatağı değiştirmesinden meydana gelme 300 Dekârlık bir ada üzerinde Ankara Kavaklılık Araştırma Enstitüsü ve Bölge Fidanlık Müdürlüğü'nün işbirliği halinde köylüyü geliştirmek suretiyle kurmuş olduğu kavaklıktır. Bunun halkımızda kavağa karşı yarattığı sevgiyi köy muhtarı yaptığı konuşmada dile getirmiştir ve yine aynı köyün başka bir yerinde ikinci bir kavaklı yetişirilmesini israrla istemiştir.

Orta Doğu Teknik Üniversitesi arasında kurulan kavaklıktır da bu bağımızdan dikkate alınacak önemde bir tesis manzarası arzetmektedir. Bu güzel kavaklılık örneği de öğrenim çağlarının memleket çocukların ağaç sevgisinin asılanmasında büyük yararları dokunacaktır.

Ekskürziyon katılanlar arasında Fevzi Lütfü Karaosmanoğlu gibi Ziraat mesleğinden yetişmiş eski Bakanlarımız da bulunmaktadır. Gezi sırasında kavaklılık idealine nasıl kapıldılarını ve şimdiden kadar bu alanda yaptıklarını, Kongrede aldığı intibaları

Kavaklılık Araştırma Enstitüsü Müdürü Mehmet Ali Semizer'le Bölge Fidanlık Müdürü Ahmet Tarhan yaptıkları açıklamalarda fidanlıkta yapılan ara zıraat ile fidanlık tesis masrafların dan önemli bir kısmının karşılaşıldığını ve budama artıklarının; köyokulu ve camii ile halkın yakacak ihtiyacına veildiğiğini bildirmiştir.

Görülüyor ki kavaklıklar daha ilk kuruluş yıllarından başlayarak sahiplerinin harcama yüklerini haffilettikleri gibi ürünleri ile çevrelerinde halkın çeşitli ihtiyaçlarını sağlamaktadır.

Kavaklılık Bilim, Teknik ve Eğitim:

Ekskürziyonda bulunan Orman Fakültesi Profesörlerinden Fehim Fırat ve Gafur Acatay Kongreden alındıları intibaların işığı altında Kavaklılık Araştırma Enstitüsü ve Bölge Fidanlığı görevlileri ile özel surette kavak yetişiricilerle bu konulardaki görüşlerini bildirmiştir.

Orman İşleri Genel Müdürlüğü'nün Ağaclandırma ve Erozyon Dairesi Başkanı (Kavaklılık Araştırma Enstitüsü'nden daha önceki müdürü) Osman Karagöz de yeri geldikçe kavaklıların kuruluşu, bakım ve geleceği ile ilişkin olarak geçmiş faaliyet ve tecrübelerini anlatmış, kongrece alınacak kararların gerekişi gibi uygulanacağını sözlerine eklemiştir.

Başından sonuna kadar verimli geçen Kongreden üyeleri; ümitli ve sevinçli olarak ayrılmışlardır. Görevlilere takdirlerini bildirmiştir ve başarılarının devam etmesi temennisinde bulunmuşlardır.

TÜRK STANDARDLARI ENSTITÜSÜ ADINA

SAHİBİ VE BASYAZARI : FARUK A. SÜNTER
MÜŞSİSE MÜDÜRÜ : VELİD İSFENDİYAR
GENEL YAYIN MÜDÜRÜ : M. UYGUNER
**MALİ VE İDARI
İŞLER MÜDÜRÜ** : METİN KAYAALP
**BU SAYININ SORUMLU
YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ** : İ. TANER BERKÜN

BASILDIĞI YER

: Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Matbaası - Ankara

TELGRAF ADRESİ : STANDARD — ANKARA
TELEFON : 17 91 24
POSTA KUTUSU : 73, Bakanlıklar — ANKARA

İLAN TARİFESİ

Tam sahife 300 TL.	1/2 sahife 450 TL.	1/4 sahife 250 TL.
-----------------------	-----------------------	-----------------------

Kapak içeri ve arka kapak 1000 lira.
İlave renk başına 250 lira fark alınır.

ABONE SARTLARI

ADİ POSTA	UCAK POSTASI
Yıllık 12 Lira	Abone bedeline ucak postası ücreti ilave edilir.
6 aylık 6 Lira	
Sayısal 1 Lira	

Yazilar, Derginin ve yazarmak adı anılarak iltibas olunabilir.

**SICAK, SOĞUK, SES
İZOLASYONUNDА**

IZOCAM

CAMYUNÜ

- * HAFİFTİR * YANMAZ
- * ELASTİKİDİR * ASİTLERE MUKAVİMDİR
- * KIRILMAZ * FİRESİ YOKTUR

İZOCAM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.
BANKALAR CAD. TÜRKELİ HAN KAT 3
TELEFON: 49 84 51 - 52

GRAFİKA

Standardlaştırma ve Kullanişlı Ambalajlar

Muzaffer UYGUNER

Ambalajlı perakende satışların fazla olduğu ülkelerde, bu gibi malları alır,ken, alıcılar bazı güçlüklerle karşılaşır. Bazi hallerde, ambalajların çokluğu yüzünden fazla para öder. Sözgelisi, 200 gramlık bir paketteki mal için 450 kuruş, 250 gramlık bir paketteki başka firmanın çıkardığı aynı cins mal için de 500 kuruş ödenir. A.B.D.'nde yapılan bir hesaba göre, toz deterjanlar için 28, diş macunları için ise 26 ayrı ölütle ambalaj kullanıldığı testit edilmiştir. Bu durumda, alıcının, hangisinin kârlı olduğunu hesaplaması için kâğıt ve kaleme ihtiyacı bulunduğu görülmektedir. Halbuki, karışık durumu düzeltmek kolaydır ve standardlaştırmamanın rolü büyktür.

Son zamanlarda, A.B.D.'ndeki Ulu-sal Kahve İmalatçıları Birliği, 2-16 once arasındaki bütün ambalajları kaldırarak piyasada bir ferahlık yaratmıştır. 1966 yılında A.B.D.'nde yayınlanan Fair Packing and Labeling Act (Yasa ve No. 89/755) ile konu üzerine iyi eğilimmiştir. Yasa, Ticaret Bakanlığına, tüketicilerin tam bir karşılaştırma yapamadıkları ve kesin bir değerlendirmeye varamadıkları hallerde, ambalaj büyükliklerini makul bir sayıya indirmek yetkisini tanımıştır. Bakanlık, testit edilen ambalajların kullanılmasını sanayicilerden, ambalajcılardan ve dağıtımcilardan isteyebilmektedir. Kanun, konu ile ilgili daha başka hükümler de getirmiştir.

Bu konuda çok önemli bir husus, bir yandan piyasayı alt üst etmemek ve öte yandan da sanayicilerin durumunu gözden irak tutmamaktır. Bu yüzden, sanayici birlikleri bu konuda çalışan kurumlar ile sıkı işbirliği yapmaktadır. Sözgelisi, Cereal Institut, kahvaltılık kuru maddeler satışları için kullanılan ambalajları azalttığı gibi, Soap and Detergent Association da normal deterjan satışlarında kullanılan ambalajların azaltılması için gereken çalışmalarla başlamış, sıvı deterjanlarla ilgili ön çalışmalarla da girişmiştir. American Paper Institut'de kurulan özel bir komite helâ kâğıtları üzerindeki çalışmalarında olumlu sonuçlara varmıştır. Potato Chip Institut International ise ambalajları azaltmak için gereken recommandasyon hazırlayıp yayımlamıştır. Macaroni Manufacturers Association de konuya titizlikle eğilmiştir. Aynı yoldaki çalışmalarla Toilet Goods Association, Potato Products Association, National Preservers Association, Mayonnaise and Salad Dressing Institut de girişmiştir.

Ülkemizde, ambalajlı perakende satışlar pek az olduğundan ve sanayicilerin çoğu hazır ambalajları kullanıp kendilerine has büyüklikte ambalaj kullanmasını benimsenmediklerinden ve bizde belirli ölçülere göre ambalaj ya-

pılması geleneği yerleştirden, böyle bir sorun yoktur. Türk Standardları yapıldıkça ambalaj konusu da halledildiğinden herhangi bir güçlükten de söz edilemez. Ancak, bizeki ambalajların güzel, sinai estetiğe uygun olduğunu da söyleyemeyiz.

Ambalajların üzerine konulan markalar yazılan yazıların da üzerinde durulması gerekmektedir. Ambalajların üzerine konulacak bilgilerin (malin cinsi, net ya da brüt ağırlığı gibi) de standardlaştırılması ve mal hakkında edinilmesi gereken bilgileri kolaylaştırması gerekdir. A.B.D.'nde Sağlık - Eğitim ve Güvenlik Bakanlığı ile Federal Trade Commission bu konuda çalışmaktadır. Ayrıca eyaletler bu konuda tam yetkilili bulunmaktadır.

Ülkemizde ise, ambalajların üzerine konulacak bilgiler ve bunların konulacağı yerler hakkında özel bir hükmü yoktur. Yerli mamullerin işaretlenmesilarındaki mevzuatımız pek sınırlıdır (1). Geniş çapta işaretlemeyi sağlamak üzere çıkarılan 5/180 sayılı Kararname, yürürlüğe girmeden kaldırılmıştır. Bugün, Türk Standardlarına konulan işaretleme maddesi ile bu konu yürüttülebilir (2). Bizim mevzuatımız, daha çok (Türk malı) deyiminin kullanılması ile ilgili bulunmaktadır. Fakat, buna da gereken önemini verilmemiğini biliyoruz. Halbuki, yabancı ülkeler bu hususta çok titiz davranışlardır (3).

Bizde de gerek ambalajların üzerine yazılacak hususların tesbiti, gereksse (Türk malı) işaretinin konulması ve gerekse köken ad ve işaretlerinin tesbiti ve düzenlenmesi için bir mevzuata ihtiyaç bulunmaktadır (4). Bu amaçla en liberal ülkeler mevzuatından ve bu arada adını yukarıda andığımız A.B.D. yasasından yararlanabilir. Böyle bir yola gidilmesi, sanayiciler kadar tüketiciler yönünden de çok faydalı olur.

- (1) Fazla bilgi için : Muzaffer Uyguner, Li-sans ve Teknik Bilgi Anlaşmaları ile sa-nayicileri ilgilendiren başka konular, Ankara 1967, sayfa : 64-66.
- (2) Muzaffer Uyguner, Yerli Sinaf Mamûllerin İşaretlenmesi ve Türk Standardları STANDARD, sayı : 34, s. 11; Muzaffer Uyguner, Yerli Sinaf Mamûllerin İşa-retlenmesi, Türkiye İktisat Gazetesi, 13.8.1959, sayı : 336, s. 5; Muzaffer Uyguner, Yerli Sinaf Mamûllerin İşaretlenmesi, Türkiye İktisat Gazetesi, 22.2. 1962, sayı : 465, s. 5; Muzaffer Uyguner, Yerli Sinaf Mamûllerin İşaretlenmesi Konusunda Tereddütler Üzerine, Türk-iye İktisat Gazetesi, sayı : 490, s. 5;
- (3) Muzaffer Uyguner, İhracatın Arttırılma Sırasında Ulusal İşaretler, Türkiye İktisat Gazetesi, sayı : 663, s. 5.
- (4) 551 sayılı Markalar Kanunu'ndan önce yürürlükte bulunan 28.4.1304 tarihli Alâmetî Farikalâr Nizamnamesinin 21inci maddesinde, «Esyayı mamûle üzeri-ne imâl olunduğu mahallin gayri bir mahallin ismini aynen vazedenler yahut târif ile o ismi gösterenler ve bu nevi esyayı bilerken satanlar veya hukümleri satılığa çıkarınlar» hakkında ceza hukmü vardı. Bu huküm yeni yasaya konulmamıştır.

İş Adamları

TÜRKİYE İKTİSAT GAZETESİ

Okuyor

Türkiye ve Dünya'da cereyan eden iktisadi olayları yakından takip edebileceğiniz yegane gazete

TÜRKİYE İKTİSAT GAZETESİ'DA

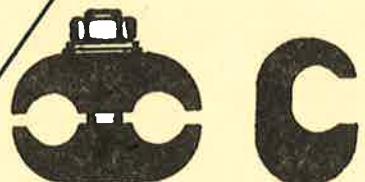
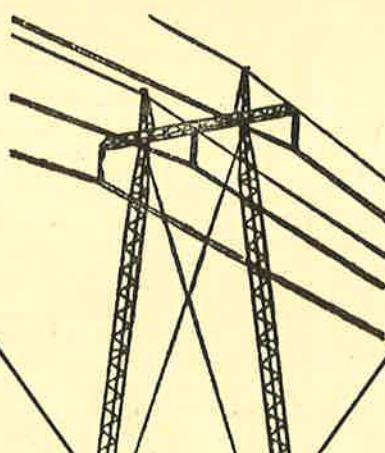
Abone için müracaat :

Karanfil Sokak No. 56, Bakanlıklar - Ankara

**ASRIMIZIN EN MODERN MAKİNELERİNDE
ÜRETİLEN YÜKSEK KALİTELİ MAMÜLLERİMİZE
GÜVENEBİLİRSİNİZ**

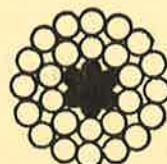
Alüminyum
elektrik tezzi
çubukları
trafo ve
santrallar için
baralar.

Bütün kablolar
için her türlü ek
malzeme

**alüminyum malzeme
kullanarak işlerinizi
ucuza mál ediniz.**

Aski telli ve aski telsiz
Telefon kabloları
P.T.T. ve beynelmilel
Standartlara göre
Türkiye'de yalnız
Türkkablo A.O.
tarafından imal
edilmektedir.

26 Al / 7 St

Yanlız Türkablo A.O.
tarafından imal edilen
Alüminyum
Plastik izoleli
Aski telli
Kablo
Tip APAK
— Kolaylık
— Emniyet
— Ucuzluk sağlar

Çelik - Alüminyum ve Tam Alüminyum Kablolar
Yüksek - Orta - Alçak Gerilim
Havaî hat ve Şebekeler için.

TÜRKKABLO A.O.

Büro: GÜMÜŞUYU CAD. 28/3 AYAZPAŞA - İSTANBUL Tel.: 49 31 34 Tlg.: TÜRKKABLO - İSTANBUL
Fab.: POSTA KUTUSU 53 İZMİT Tel.: 1397 - 1476

Standard — 164

İki Dingilli Tarım Arabaları Standardı

(Başterafta 17. sayfada)

lekli ve saatte en çok 20 kilometrelük bir hızla çekilen ve tarım hizmetlerinde kullanılan arabaları kapsamaktadır. Tek dingilli tarım araçları ile diğer maksatlar için kullanılan arabalar bu standardın kapsamı dışında bırakılmıştır.

Standardın kapsamına giren tarım arabaları maksimum faydalı yükle göre : 2, 2,5, 3, 4 ve 5 tonluk olmak üzere beş ve iz genişliğine göre 1250, 1360 ve 1500 milimetre olmak üzere üç sınıfa ayrılmıştır. Çeşitli maksimum faydalı yükler için uygun olan iz genişlikleri aşağıda çizelgede gösterilmiştir :

Maksimum

Faydalı Yük t	İz Genişliği mm.
2	1250
2,5	1250
3	1250
4	1360
5	1500

Standardın yapılış bölümünden tarım arabalarının çeşitli parçalarına ait yapılış özellikleri açıklanmıştır. Bu bölümde araba kasasının ölçütleri, kullanılacak lastikler ve bunlar için uygun basıncılar çizelgeler halinde bildirilmiştir.

TSE Teknik Kurulu

(Başterafta 6 ncı sayfada)

lan kapı kanatları standardın kapsamı dışındadır.

10 — Elektrik ark kaynağı transformatörleri :

Elektrik ark kaynağı transformatörü, alternatif akımla ark kaynağı yapmağa yarayan ve esas itibarıyla bir transformatör ihtiyaç eden statik bir cihazdır. Standard, kaynak akımı belli çalışma gerilimlerinde belli standard değerler alan, çoğunlukla bir ve bazen üç fazlı alternatif akımla çalışan birli ve el ile kaynak yapmağa yarayan elektrik ark kaynağı transformatörlerini kapsamaktadır.

Ç — Teknik Kurul'un ay içindeki dördüncü toplantısı 27.11.1968 tarihinde yapıldı. Gündemdeki maddelerin görüşüşü sonunda aşağıdaki standardlar kabul edildi:

11 — Yumuşak lehimler :

Kalay - kurşun, antimonlu kalay - kurşun, bakır veya gümüş alaşımı kalay - kurşun ile özel yumuşak lehimler ve pastalı lehim tellerini kapsayan bu standarda göre, yumuşak lehim, serime noktası 430°C den az olan ve metalik parçaların birbirine lehimlenmesinde kullanılan bir dolgu malzemesi olarak kullanılan alaşımındır."

12 — Çelikten Yapılmış Çekic, varyoz, baskı, keski ve zimbalar :

TS. 5'in değiştirilişi olan bu standart, dövme ve pres yolu ile çelikten yapılmış, çekic, varyoz, baskı, keski ve zimbaları ve bunların saplarını kapsamaktadır.

Tarım arabalarında yaprak yaylar kullanılacaktır. Kanallı tipte olması gereken bu yaylar, gerektiğinde alıcı ile satıcı arasındaki özel anlaşmaya bağlı olarak düz tipte de olabilir. Düz yayların bu durumda TS 582/3'e uygun kelepçelerle donatılması gerekmektedir. Tarım arabaları ile taşıma sırasında, işçinin emniyeti bir şekilde oturmasına yardım edecek bir yerin bulunması faydalı ve gereklidir. Can emniyeti yönünden önemli olan bu husus, standarda detaylı bir şekilde bildirilmiş ve 2. foyde oturma yeri ile ilgili ölçüler gösterilmiştir.

Tarım arabalarında bir fren düzeninin bulunması gerekmektedir. Bu düzen hem el ile hem de otomatik olarak kumanda edilebilmelidir. Standarda göre imâl edilen tarım arabalarında fren düzeni tek dingil üzerinde bulunacak ise bunun ön dingil olması ön görülmekte ve her iki dingil üzerinde de fren düzeninin bulunabileceği bildirilmektedir. Fren düzeni maksimum faydalı yükle yüklenmiş bir tarım arabası.

düzeni düz ve kuru halde bulunan ve eğimi takriben sıfır olan bir yolda 2,5 m/s² lik negatif ivme ile durdurulabilecektir. Frenleme sırasında arabanın dengesi ve hareket yönü değişmemelidir. Maksimum faydalı yükle yüklenmiş bulunan tarım arabası % 20 eğimli kuru ve düzgün bir yolda fren düzeni yardımı ile hareketsiz tutulabilmelidir. Bılıhassa traktörle kullanılan tarım arabalarında araba okunun traktörün çekili kancasından kurtulması sonunda önemli kazalar meydana gelmektedir. Standarda öne görülen otomatik fren düzeni ile, çekili okunun traktörden kurtulması halinde fren düzenini harekete geçirecek bir sistemin arabada bulunması sağlanmaktadır ve bu suretle daha emniyetli çalışma şartları yaratılmaktadır.

Tarım arabaları ile karayollarında taşıma yapılmaktadır. Bu bakımından tarım arabasının bazı trafik donanımına sahip olması gerekdir. Standarda trafik donanımı ile ilgili olarak tarım arabaları üzerinde yansıtıcılar ve hız plâkasının bulunması öngörmektedir. Bu yansıtıcılar ışık vurdugunda 150 metre uzaktan normal hava şartlarında görülebilcek kırmızı ışık yansıtmalıdır. Hız plâka üzerinde ise beyaz zemin üzerinde kırmızı renkli boyla yazılmış (20 km.) yazısı bulunacaktır.

Standardın muayene ve deneyler bölgüsünde gözle muayene, boyut muayenesi ve fren muayenesinin esasları açıklanmaktadır. Standarda göre imâl edilen tarım arabasında kasanın yan kapakları, arka kapağı ve arabanın çatısı üzerinde boyutları en az 100 X 100 mm. olacak şekilde bir isim plâkası bulunacaktır. Bu plâka üzerinde tarım arabasının amma boyutu, imâlatının markası veya kısa adı, imâl yılı ve seri numarası, standartın işareteti ve numarası ve Türk Mali veya TM işaretleri yazılı olacaktır.

Piyasaya arz edilen iki dingilli tarım arabalarında aşağıdaki donanımın bulunması gerekmektedir :

— Çeki düzeni (çeki oku ve çeki halkası veya hayvanlı çekilen arabalar için çeki oku ve falakası),

— Çeki halkası bağlantısı,

— Çeki halkası yedek burcu,

— Kasaya çıkabilmek için ayak basamağı,

— Oturma yeri, ayak dayama yeri ve arkası,

— Yan kapaklar takviye zinciri,

— Jant somunları için anahtar,

— Yağlama ve bakım talimatı,

— Yedek parça kataloğu.

Standardın son bölümünde Türk Standardlarının uygulanması hakkında tüzel hükümlerine göre yapılacak işlemler açıklanmıştır.

Konu ile ilgili yabancı standartlar dan memleketimiz şartları göz önüne alınarak faydalılnılmak ve ilgili kuruluşların görüşleri de alınmak suretiyle hazırlanan TS 585 tarım arabaları (treylerler) standardının ilgililere faydalı olması dileğimizdir.

İlgili Föy : 585/1.

Uçucu Kül ve Uçucu Külli Çimento Standardları

(Başterafta 15. sayfada)

mez kalıntı, klorür asیدinde çözülmeyen silistir. Silis ise, kum ve çakılın esas maddelerinden biridir. O halde çözülmeyen kalıntıyı çimento içerisinde katılmış bir kum olarak kabul etmeye büyük bir hata işlememiş oluruz. Çünkü betonun % 80'i kum ve çakıldan ibarettir.

Bu çimentolar da diğer çimentolar gibi 50 kilogramlık torbalar halinde piyasaya çıkarılacak ve dolayısıyle herhangi bir kullanım güvenliği olmayacağından emin olun.

Uçucu küller kullanma yerlerine göre ikiye ayrılmışlardır. Bunlardan birincisi kaba olup, doğrudan doğruya klinkerle birlikte öğütülen «klinker uçucu külü»dür ve K.U.K. kısaltması ile gösterilmiştir. Diğer ise «Portland çimento uçucu külü» olup, B.U.K. kısaltması ile gösterilmiştir. Bu sonuncu kül daha ince olup, kimyasal komponentleri uygun olduğu takdirde hiçbir işleme tabi tutulmadan doğrudan doğruya beton imâlinde kullanılır. Yalnız, beton uçucu külünün piyasaya doğrudan doğruya sunulması birçok kuruluşların tarafından sakincalı görülmüş, kullanılmış bu bakımından söyle sınırlanmıştır : Beton uçucu külünü şantiyede değişik oranlarında kullanmak isteyen özel veya tüzel kişiler uçucu kül ve çimento muayenelerini yapan laboratuvarlara sahip icerler ve bu imkânlarını sağladıklarını teşvik edebiliyorlarsa, bu takdirde uçucu külü üretilenlerden alabileceklerdir. Buna dışında standart, uçucu külün serbest satılmasını ve inşaatta kullanılmasını yasaklamıştır.

Her iki standartın ilgililere faydalı olmasını dileriz.

Çalışırken ışığın rolü mühimdir ...

Kötü ışık şartlarında çalışmak muhakkak ki gözleri yorar, rändimanı düşürür.

İyi bir ışığın sağlanması büyük ölçüde pencere camlarının tertemiz olmasına bağlıdır.

İşyerinizde camların temizliği için Teepol'e güveniniz.

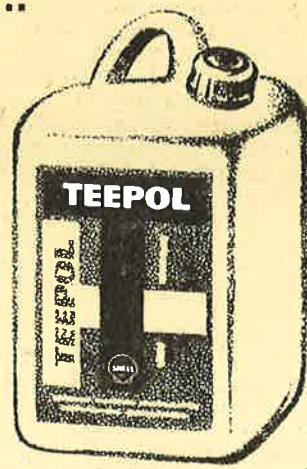
Teepol mayi deterjanı ile camlar pırıl pırıl olur, size daha bol ışık sağlar.

Teepol 4 kg. lik plastik ve 18 kg. lik teneke ambalajlarda satışa arz edilmiştir.

İşyerinizin temizliğinde Teepol'e güveniniz.

KİMYEVİ MADDELERİ

GRAFIKA

Standard — 165

SUMMARY OF CONTENTS

On the occasion of the 30th anniversary of Ataturk's death, the Turkish Standards Institution and STANDARD pay homage to his memory.

... THE MOST SIGNIFICANT FACTOR IN COMMERCE IS DEALING WITH SPECIFIC TYPES OF GOODS AND WORKING RATIONALLY...

1.XI.1937

K. ATATÜRK

IN THE FOOTSTEPS OF ATATÜRK p. 3

Faruk A. Sünter

During November the whole Turkish nation commemorated the 30th anniversary of Ataturk's death. As members of a happy community progressing on the path lighted by this peerless leader of the 20th Century, we all look forward to our future with faith.

In Turkey standardization was taken up anew during Ataturk's time and flourished under his directives.

As known by all, during the reign of Sultan Bayazid II, son of Mehmet the Conqueror, the Ottoman Empire had reached the highest level among its contemporaries in agriculture and industry. Turks laid down and implemented standards more than five hundred years ago.

Later, with the decline of the Ottoman Empire, standards and standardization work disappeared and were forgotten under the ruins of the Empire.

After the War of Independence, Ataturk founded the Turkish Republic and among his reforms attached great importance also to standardization. Standardization work was resumed in 1925 and in 1930 with the acceptance of Statute 1705, covering prohibitions of adulteration in commerce and the control of exports, a new phase was completed.

Immediately thereafter standard regulations were prepared and implemented under the responsibility of the Ministry of Economy. The first of these standards concerned such agricultural products as hazelnuts, eggs and sultana raisins and such industrial products as sacking, silk, soap and cement.

Under the close and continuous interest of Ataturk in standardization a further step was taken in 1936 and Statute No. 3018 was accepted in addition to Statute No. 1705. The new Statute foresaw the creation of an independent standardization directorate

within the Ministry of Economy as well as controlling offices in relevant parts of the country.

All these activities continued with great speed until the Second World War. Following Ataturk's death and after the War, the experts who had been trained in standardization following the path traced by Ataturk studied the developments in the world and the work done by other countries and established the «Turkish Standards Institution» in 1954 in order to fulfill Ataturk's wishes as expressed by him in words that appear on the first page of our magazine.

The Turkish Standards Institution became a member of ISO the year after it was established and was followed by TSE becoming a member of IEC. The Turkish Standards Institution had thus taken up international activities in addition to its national efforts

The Turkish Standards Institution is proud that it was the youngest member of the ISO Council in 1963, and is pleased to have achieved the highest level it could attain abroad.

The positive results of TSE's foreign contacts drew the eyes of the standards makers of the world to Turkey. The number of foreign visitors and international meetings held at TSE has increased considerably during the last three years.

Having a variety of technical committee meetings of ISO, IEC and ECE in our country, provided an opportunity for Turkish engineers and technicians to increase their contacts with the outside world while the delegates visiting Turkey on these occasions have had the opportunity to know Turkey and our Institution better.

It is a happy coincidence that while reading these lines TSE will be the scene of international meetings from 2—7 December 1968.

IEC's technical committees Nos. 54 and 54 A concerning «Household Type Refrigerators» and «Air-Conditioning Units» respectively will carry on their work in Ankara at TSE in the above mentioned period. Thirty delegates representing 12 foreign countries will attend the meetings while 25 Turkish Delegates will participate in the work of the technical committees.

TSE's belief that it is following in the path traced by Ataturk in and outside Turkey and that its tomorrows will be better has never wavered.

F. A. SÜNTER GOING TO U.S.A.

p. 5

On the occasion of the celebration of 50 years of voluntary standards in the United States, ISO and TSE President Faruk A. Sünter is leaving for Washington on 4 December, where he will be a guest of honour at the annual USASI Dinner.

CHARGES FOR TESTING BY TSE'S ELECTRIC LABORATORY DETERMINED

p. 5

The rates for a variety of tests to be carried out by TSE's Electric Laboratory have been determined and placed into force.

The main points of the list of rates covering a variety of tests required by the 24 standards on electric and electrotechnical subjects is given on page 8.

GIFT GIVEN BY THE SOVIET STANDARDS COMMITTEE TO TSE

p. 5

On behalf of the U.S.S.R. Standards Committee Mr. A. Kabanov, Industrial Counsellor at the Soviet Embassy in Ankara, visited TSE on 14 November 1968 where he was received by TSE's President Faruk A. Sünter and presented TSE with a collection of Russian national standards in English.

TSE'S DIRECTOR OF LABORATORIES ATTENDS INTERNATIONAL SEMINAR

p. 6

TSE's Director of Laboratories, A. Dağcioglu, left for Germany to attend an International Seminar to be held in Berlin under the auspices of the German Foundation for Assistance to Developing Countries from 6-29 November 1968, on the subject of «Standardization as a Factor of Industrialization».

NEW DEPUTY CHAIRMAN OF TSE'S ENGINEERING SERVICES PREPARATORY GROUP

p. 6

Ferid Saner who had been obliged to relinquish standardization work because of the heavy demands of his position in the Ministry of Education, rejoined the technical staff of TSE by accepting the Deputy Chairmanship of the Engineering Services Preparatory Group of TSE.

Ferid Saner, who is greatly interested standardization, had contributed much to the preparation of the standard for «Technical Drawings».

STANDARD wishes success to Ferid Saner in his work at TSE.

NEW TURKISH STANDARDS

p. 6

TSE Technical Council accepted 11 new Turkish Standards in November. The list of standards accepted during the November sessions of the Technical Council are given below :

- 1 — Three Point Linkage of Agricultural Wheeled Tractors for Attachment of Mounted Implements.
- 2 — Knitted Underwear.
- 3 — Tires.
- 4 — Tire Protection Chains for Cars and Road Construction Vehicles.
- 5 — Letter Symbols for Semiconductor Devices.

6 — Determination of Phosphorus in Ash from Coal.

7 — Beef, Veal, Mutton, Lamb and Goat and Kid Meat Carcasses.

8 — Poplar (populus Nigra) Log Lumber.

9 — Flush Wood Door Wings.

10 — Electric Arc Welding Transformers.

11 — Soft Solders.

OFFICIAL GAZETTE

p. 7

Four standards which were placed into compulsory enforcement during the second half of November 1968 were published in the Official Gazette.

The four standards are :

- 1 — TS 352 Small Shots
- 2 — TS 518 Synthetic Detergents, Alkyl Sulphate and Alkyl Sulphonate Type
- 3 — TSE 606 Sewing and Embroidery and Lace Work Threads
- 4 — TS 624 Polyvinylchloride (PVC) Floor Tiles

MEMBERS OF FIRST TECHNICAL CONGRESS AND ARCHITECTS OF TURKEY VISIT TSE

p. 9

The need for standardization was pointed out in almost all the papers delivered at the first technical congress of engineers and architects of Turkey, which took place from 24-30 November in order to determine the objectives and measures to be taken in regard to the development of technology of engineering in our country. This led to the wish of the delegates of the Congress to visit the Turkish Standards Institution and to get to know this standardization center better.

On 27 November, around 40 delegates visited TSE and became acquainted with its staff, its laboratories and other facilities, studied its publications and listened to a talk delivered by TSE's President Faruk A. Sünter.

The delegates were highly impressed and promised to assist TSE in every way to complete its laboratories and place them into operation.

SECOND GENERAL ENERGY CONGRESS OF TURKEY

p. 10

The Second General Energy Congress of Turkey convened at TSE on 18 November and continued for three days.

The opening speech was delivered by Prime Minister Süleyman Demirel who emphasized the importance of the question of energy for Turkey's industry.

After the Prime Minister, the Minister of Energy and Natural Resources addressed the meeting.

TSE's President Faruk A. Sünter, the Secretary General, the Chief Consultant and other high

officials attended the Congress and Secretary General V. İsfendiyar delivered a paper on «Standardization in the Manufacturing Industry Related to the Energy Sector».

**LORD KINROSS DELIVERS LECTURE ON
«ATATÜRK, THE REALIST» AT TSE** p. 10

The well-known British historian Lord Kinross, author of «Birth of a Nation-ATATÜRK» was invited to Turkey on the occasion of the 30th anniversary of Atatürk's death.

Lord Kinross' visit was arranged jointly by B.P. and the British Council. He delivered his lecture on Atatürk in Istanbul on 10 November and then came to Ankara and repeated it in TSE's Conference Room on 11 November 1968.

A large and distinguished crowd followed the lecture with great interest. The photograph on page 10 shows Lord Kinross delivering his lecture at TSE.

**STATUS OF WOMEN IN THE RCD
COUNTRIES** p. 11

The Ankara Branch of the Association of Women University Graduates of Turkey arranged a seminar which was held at the Conference Room of the Turkish Standards Institution.

The subject of the seminar was the status of women within the framework of legislation currently in force in RCD Countries.

**TÜBİTAK HOLDS ITS AWARD-GIVING
CEREMONY AT TSE** p. 11

The Scientific and Technical Research Council of Turkey (TÜBİTAK) presented the 1968 science awards at a ceremony held in TSE's auditorium.

This year's prizewinners are Prof. Dr. Feza Gürcsey, for his work on Particle Physics, Prof. Dr. Ratip Berker, for his work on Mechanism of Habit Forming and Prof. Bahattin Baysal for his work on Polymer Chemistry.

The winners received their prizes from the hands of the President of the Republic Cevdet Sunay.

Except for Prof. Berker, who is abroad at the moment, the winners gave summary talks regarding their fields of work.

**STANDARDS THAT SHOULD BE
KEPT SECRET** p. 13

In this humorous article, the writer talks about her fears that standard makers will one day attempt standardizing women and that women will revolt against this.

**STANDARDS FOR FLY ASH AND
FLY ASH CEMENT** p. 14-15

As is well known, the problem of disposal of residues and waste on the sites of large manufacturing plants is very widespread, and the question of

transforming such residues into by-products to avoid them having an adverse effect on costs has been given a lot of thought.

Fly ash is a by-product of thermic power stations. The amount of fly ash that must be disposed of by the three thermic power stations of Turkey is more than 350,000 tons. With the addition of new power stations, this amount will reach one million tons in a few years. Fly ash is trapped at chimneys at different levels with the aid of cyclones and electric filters. For this reason, the properties of the fly ash caught at different levels varies. Fly ash to be used in the manufacture of cement or directly in concrete must have specific properties. The new standard is therefore useful in determining the type of fly ash to be used for the above-mentioned purposes.

The article continues to give technical information about the standards for fly ash and fly ash cement.

**STANDARD FOR TWO AXLE
FARM TRAILERS** p. 16-17

Greater mechanization of agricultural operations in Turkey has increased the importance of farm trailers, and at present around 60 plants are manufacturing these implements.

As not all trailers comply with technical specifications, a lot of accidents occur causing loss of life and property. For this reason, the Ministry of Industry applied to the Turkish Standards Institution and requested a standard on farm trailers.

After going through the necessary procedure, the draft prepared by the Mechanical Preparatory Group of TSE became Turkish standard No. 585.

The article gives technical information about TS 585, standard for Two Axle Farm Trailers.

**INTERNATIONAL OLIVE OIL COUNCIL
MEETS IN MADRID** p. 18

The International Olive Oil Council held its 19th general meeting in Madrid from 19—22 November 1968.

At the meeting of Government Experts held on the day prior to the Council meeting, the draft standard for «Table Olives» prepared by the Olive Oil Council as well as the draft prepared on the same subject by the Codex Alimentarius Commission were discussed.

At these meetings, TSE was represented by Süleyman Aksu, Deputy Director of Bornova Olive Growing Institution.

**NEW DIRECTOR OF PAKISTAN STANDARDS
INSTITUTION** p. 18

After long years of service, Dr. M.R. Chowdhury is retiring from his post as Director of PSI, and Lt. Col. Zafar Ahmed will take over his functions. Col. Ahmed will be introduced to our readers in the next issue.

NEW USASI EMBLEM p. 18

The USA Standards Institute has a new emblem which is being used on all publications and on other items, and which can be seen on this page.

**ARRANGEMENTS COMPLETED FOR IEC
MEETINGS**

p. 18

Upon the invitation of the Turkish National Committee of the IEC, IEC/TC 54 «Domestic Refrigerators» and IEC/SC 54A «Air Conditioning Appliances for Household Use» will meet in Ankara from 2—7 December.

It is expected that these meetings will be attended by about 28 delegates from 12 countries including observers for ISO/TC 86 and ISO/TC 86 SC 5, Refrigeration and Construction and Testing of Household Refrigerators, with an equal number of Turkish delegates representing the private and public sectors of the electrical industry, for whom these meetings are of special interest in the light of the expanding domestic industry.

**STANDARD REFERENCE DATA ACT
BECOMES LAW IN U.S.A.**

p. 19

The National Standard Reference Data System (NSRDS), which is administered by the NBS, is designed to make critically evaluated data in the physical sciences available to science and technology. The U.S. Congress being aware of its importance to the progress of the nation, passed the Standard Reference Data Act and it became Public Law No. 90-396, thereby providing the legal framework necessary for a more comprehensive expanded standard reference data system.

**STANDARDIZATION AND SIMPLIFIED
PACKAGINGS**

p. 25

In countries where retail sales of most products are made in packages, buyers encounter several dif-

ficulties. They have to pay higher prices, because of the existence of numerous types of packings. It is calculated that in the U.S.A., there are 28 different sizes of packings for detergents and 26 for toothpaste. The buyer, in a way, needs paper and pencil to calculate the cheapest among these.

In the United States, the Association of National Coffee Producers abolished all sizes of packings between 2 and 6 ounces and caused relief in the market. The Fair Packing and Labelling Act issued in 1966 in the U.S. entrusted to the Department of Commerce the authority to reduce the number of packings wherever the interest of the consumer so required.

In taking such measures, sight ought not to be lost of the stability of the market and the situation of the manufacturer. For this reason associations of industrialists establish close cooperation with organizations dealing with this problem.

In Turkey, we do not have such a problem as retail sales of packed products are few and the majority of manufacturers use the already available packings instead of ordering special sizes for their products. Moreover, each Turkish standard provides for relevant packing. What we lack, however, is attractive packaging of goods.

To give a better and more esthetic appearance to our packaged goods, the information which must be stated on packages should be standardized too. The present legislation is inadequate in this respect and is concerned solely with the wording «Made in Turkey» on packages. We therefore should study the legislation of other countries concerning labelling as well as the above-mentioned U.S. Act in order to give correct information on packages in an attractive manner.